

Målet är meningen redan nu sid 2

Kyrkpressen

P2B

Torsdag 17.8.2006 • nr 33 • Lösnummer 1,10 €

14

SÅHÄR TÄNKER BISKOPSKANDIDATERNA

Valamo nya kloster:

**Dyna-
miskt
i Guds
namn**

sid 12

Biskopsvalet:

**Hitta din
kandidat** sid 7

Hfors annekteringsplaner:

**Sibboförsamlingarna
upprörda** sid 6-7

**Var är moralen i
fallet Forsström?** sid 4

Kyrkoåret

to 24	kp 47	sö 27	1:a sö i advent
to 1	kp 48	sö 4	2:a sö i advent
to 8	kp 49	ti 6	Självständighetsdagen
		sö 11	3:e sö i advent
to 15	kp 50	sö 18	4:e sö i advent
to 22	kp 51-52	sö 25	Juldagen
		må 26	Stefanidagen
		sö 1	Nyårsdagen
to 5	kp 1	sö 8	1:a sö efter trettondagen
to 12	kp 2	sö 15	2:a sö efter trettondagen
to 19	kp 3	sö 22	3:e sö efter trettondagen
to 26	kp 4	sö 29	4:e sö efter trettondagen
to 2	kp 5	sö 5	Kyndelsmässodagen
to 9	kp 6	sö 12	3:e sö före fastetiden
to 16	kp 7	sö 19	3:e sö före fastetiden
to 23	kp 8	sö 26	Fastlagssöndagen
to 2	kp 9	sö 5	1:a sö i fastan
to 9	kp 10	sö 12	2:a sö i fastan
to 16	kp 11	sö 19	3:e sö i fastan
to 23	kp 12	sö 26	Marie bebådelsedag
to 30	kp 13	sö 2	5:e sö i fastan
to 6	kp 14	sö 9	Palmsöndagen
on 12	kp 15-16	fr 14	Långfredagen
		sö 16	Påskdagen
		sö 23	1:a sö efter påsk
to 27	kp 17	sö 30	2:a sö efter påsk
to 4	kp 18	sö 7	3:e sö efter påsk
to 11	kp 19	sö 14	4:e sö efter påsk
to 18	kp 20	sö 21	5:e sö efter påsk
on 24	kp 21	to 25	Kristhimselfärdsdag
		sö 28	6:e sö efter påsk
to 1	kp 22	sö 4	Pingstdagen
to 8	kp 23	sö 11	Treenighetssöndagen
to 15	kp 24	sö 18	2:a sö efter pingst
on 21	kp 25-26	lö 24	Midsommardagen
		sö 25	3:e sö efter pingst
		sö 2	4:e sö efter pingst
to 6	kp 27	sö 9	5:e sö efter pingst
to 13	kp 28	sö 16	Apostladagen
to 20	kp 29-30	sö 23	7:e sö efter pingst
		sö 30	Kristi förklarings dag
to 4	kp 31	sö 6	9:e sö efter pingst
on 9	kp 32	sö 13	10:e sö efter pingst
to 17	kp 33	sö 20	11:e sö efter pingst
to 24	kp 34	sö 27	12:e sö efter pingst
to 31	kp 35	sö 3	13:e sö efter pingst
to 7	kp 36	sö 10	14:e sö efter pingst
to 14	kp 37	sö 17	15:e sö efter pingst
to 21	kp 38	sö 24	16:e sö efter pingst
to 28	kp 39	sö 1	Mikaelidagen
to 5	kp 40	sö 8	18:e sö efter pingst
to 12	kp 41	sö 15	19:e sö efter pingst
to 19	kp 42	sö 22	20:e sö efter pingst
to 26	kp 43	sö 29	21:a sö efter pingst
to 2	kp 44	lö 4	Alla helgons dag
		sö 5	Reformationsdagen
to 9	kp 45	sö 12	23:e sö efter pingst
to 16	kp 46	sö 19	Uppbrottets söndag
to 23	kp 47	sö 26	Domsöndagen

Se upp! Livsviktigt!

”Så länge det finns liv finns det hopp”, sa han och slog ut med armarna medan vi inspekterade den brunbrända, förtorkade gräsmattan. Jag kunde inte se något liv, än mindre något hopp att tala om. Orden klingade som vass ironi. Allt hopp var ute! Eller var det? Kallelsens söndag kallar oss att hoppas där det inte finns liv!

Hur kan jag veta att det finns en himmel? Vi kan se aningar av det i naturens kretslopp, vi förstår det för vi har blivit lärda och fostrade på det sättet. Men räcker det till för att kunna tro? Det finns ett helt annat hopp, ett som vet vad det hoppas på. Det vet vad det har att räkna med och ser mot framtiden med en fullkomlig trygghet. Det hoppet lägger Gud ner i oss varsamt och med god hand. För han vill befria oss från slaveri, ”befria alla dem som genom sin fruktan för döden varit slavar hela sitt liv”.

Finns det en himmel? Ordet säger: ”Efter hans löfte väntar vi på nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.” Vi vet alla att den värld vi lever i inte är någon god värld. Här finns självskhet, grymhet, plåga och död, för att inte tala om ondskan i oss själva. Men det är inte det sista, bakom virrvarret finns det en Allmakt, som vill att alla människor ska bli frälsta, komma ut ur det onda sammanhanget, få en existens som motsvarar vad Skaparen tänkt sig från början.

Redan här griper Gud in förlåtande och nyskapande. Redan här gör han små löjliga, rädda, egennyttiga människor till sina barn. Redan här betalar han vår skuld, förlåter, upprättar, bevarar. En gång ska Guds tanke nå sitt mål och alla frågor besvaras. Det känns så långt borta! Men målet är meningen redan nu.

Vad innebär vårt hopp? Först och främst vissheten om Guds seger över det onda. Rättfärdigheten är kännetecknet på den nya skapelsen. Här finns

20.8.2006

Denna helg firar vi den elfte söndagen efter pingst. Temat är ”Kallelsetider”.

Läs din Bibel

To 17.8 Joh 10:11 – 21, Ef 5:15 – 20
Fr 18.8 Joh 10:22 – 30, Joh 19:9 – 16a
Lö 19.8 Luk 12:42 – 48, Joh 10:31 – 42
Sö 20.8 1 Mos 18:20 – 32, Heb 3:15 – 19,
Matt 11:20 – 24
Må 21.8 1 Krön 10:1 – 14, Rom 11:1 – 12
Ti 22.8 1 Krön 11:1 – 9, Luk 21:5 – 6, 20 – 24
On 23.8 1 Krön 13:1 – 14, Joh 4:19 – 26
To 24.8 1 Krön 14:1 – 17, Rom 11:13 – 24

Psalmsförslag

477:1-4, 411, 202:2-3, 423, 427 (N), 537:4
Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

Ord på vägen

Sök Herren medan han låter sig finnas.
Åkalla honom medan han är nära.

Jes 55:6

Mera om helgen

Denna söndag infaller i närheten av den dag då templet enligt judisk tradition förstördes (den nionde dagen i månaden Av). Det traditionella evangeliet syftar på denna händelse. Israels Guds egendomsfolks historia visar att det i livet finns vissa tider då enskilda människor och samfund på ett särskilt sätt ställs inför avgöranden. Tilliten till egen förmåga och mänsklig visdom kan i dessa situationer hindra oss från att höra Guds röst och följa hans vilja. Om kallelsetiderna gäller ordet: ”Om ni hör hans röst idag, förhärda inte era hjärtan.”

Helgens liturgiska färg är grönt, på altaret står två ljus. Kollekten är fri.

Sofia Jernström

orättvisa. Många tycks få alldeles för mycket på sin lott här i livet. En gång är all plåga förbi: ”döden skall icke mer vara till”. Kroppen åldras inte, böjs inte, styvnar inte under förgängelsens grepp. Hela denna förnedringskropp är borta med alla sina förödmju-

kelse, sin huvudvärk, sin sömnlöshet, sin sömnlighet. Dock är du själv kvar, inte som en ande, utan som en ny skapelse, en ny varelse, full av livets hela kraft och lycka.

Och en ny jord. Ingen nattfrost, inga ruttna löv, inga döda fågelungar i grä-

set. Allt ska bli vad det var i Guds tanke. Hur jag vet det? Hoppet och tron uttrycker inte en aning, utan ett *faktum*, inte en gissning, utan en *förvisning*. Nya himlar och en ny jord väntar vi efter hans löfte. Garanti för hoppet är Kristus själv. Bara den som känner Kristus

kan förstå det kristna hoppet. Att lära känna Kristus är att lära känna verkligheten.

Vad betyder hoppet idag?

Det kristna hoppet gör livet precis så oviktigt och precis så viktigt som det skall vara. Livet på den här jorden håller på att bli ett helvete, därför att det har fått en betydelse som det inte skall ha. Livet har blivit en avgud. Samtidigt är detta livet med alla sina sociala problem så oändligt viktigt, eftersom var och en skall få igen sitt jordelivs gärningar, också detta att vi gick förbi, lät bli att hjälpa.

Detsamma gäller i hemmet. Vi lever under kravet att det borde vara himmel hemma. Men är det inte! Hemmet blir ett helvete när det skall vikariera för himlen. Samtidigt är livet i hemmet så oändligt viktigt. Där skall vi leva i ömhet och hänsynfullhet mot varandra, där skall vi bära varandras bördor, förlåta varandras fel.

I ljuset av det kristna hoppet blir naturen så oviktig och så viktig som den skall vara. Man behöver inte girigt kasta sig över detta livet, slå klorna i det och riva sönder det för att hålla det kvar. Vi kan stå där betagna och prisa Skaparen, men vi behöver inte bli kvar i sorgen över att färgerna bleknar igen, vi är på väg mot något helt nytt: ”ännu större gärningar ska han visa, så att ni kommer att häpna. Ty liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vem han vill”.

Så våga språnget!

Hans Häggblom
är kyrkoherde
i Pedersöre församling

Helgens texter

Första läsningen

1 Mos 18:20 – 32

Och Herren sade: ”Klagoropet från Sodom och Gomorra är starkt, och deras synd är mycket svår. Jag går ner och ser efter om de verkligen har handlat så illa som det verkar av klagoropet från staden, det rop som har trängt fram till mig. Om det inte är så, måste jag få veta det.”

Männen gick vidare mot Sodom. Men Abraham stod kvar inför Herren. Och Abraham vände sig till Herren och sade: ”Skall du verkligen förinta den rättfärdige tillsammans med den orättfärdige? Kanske finns det femtio rättfärdiga i staden. Skall du då verkligen förinta den i stället för att skona den för de femtio rättfärdigas skull som bor där? Så kan du inte göra,

döda den rättfärdige tillsammans med den orättfärdige, så att det går den rättfärdige på samma sätt som den orättfärdige. Så kan du inte göra! Skall inte den som är hela jordens domare göra vad som är rätt?” Herren sade: ”Om jag finner femtio rättfärdiga i Sodom, skall jag för deras skull skona hela staden.” Abraham fortsatte: ”Jag dristar mig att tala till dig, Herre, jag som är jord och stoft. Kanske fattas det fem för att det skall bli femtio rättfärdiga? Skall du då förgöra hela staden för dessa fem människors skull?” Herren svarade: ”Om jag finner fyrtiofem, skall jag inte förgöra den.” Ännu en gång tog Abraham till orda: ”Kanske finns där fyrtio?” Herren sade: ”Då skall jag inte göra det, för de fyrtio skull.” Abraham sade: ”Bli inte vred, Herre, om jag talar, men kanske finns där trettio?” Herren svarade: ”Om jag finner trettio, skall jag inte göra det.” Då sade Abraham: ”Jag dristar mig att tala till dig, Herre. Kanske finns

där tjuo?” Herren svarade: ”Då skall jag inte förgöra staden, för de tjugos skull.” Abraham fortsatte: ”Bli inte vred, Herre, om jag talar om den sista gång, men kanske finns där tio?” Herren svarade: ”Då skall jag inte förgöra staden, för de tiös skull.”

Andra läsningen

Hebr 3:15 – 19

Det heter: Om ni hör hans röst i dag, förhärda inte era hjärtan som under upproret. Vilka var det då som hörde och ändå gjorde uppror, om inte alla de som hade dragit ut ur Egypten under Mose? Vilka var honom förhatliga under fyrtio år, om inte de som hade syndat och blev liggande som lik i öknen? Vilka gällde eden att de inte skulle komma in i hans vila, om inte dem som hade vägrat att lyda? Så ser vi att det var för sin otro som de inte kunde komma in.

Evangelium

Matt 11:20 – 24

Jesus började anklaga de städer där han hade utfört så många underverk och förebrå dem att de inte hade omvänt sig: ”Ve dig, Korasin! Ve dig, Betsaida! Ty om de underverk som har utförts hos er hade skett i Tyros och Sidon, så hade dessa städer för länge sedan omvänt sig i säck och aska. Men jag säger er: för Tyros och Sidon skall det bli lindrigare på domens dag än för er. Och du, Kafarnaum, skall du kanske bli upphöjt till himlen? Nej, du skall störtas ner i dödsriket. Ty om de underverk som har utförts i dig hade skett i Sodom, så hade staden stått kvar ännu i dag. Men jag säger er: för Sodoms land skall det bli lindrigare på domens dag än för dig.”

Stefan Härus

”Jag är väldigt beroende av Gud.”

- 52 år, redaktör vid Radio Vega Östnyland.
- Arbetar i Borgå, bor i Sibbo.
- Familj: hustru och tre barn.
- Gillar friluftsliv, trädgårdsarbete, resor och matlagning.

Kristina Fernström

Tron är en del av livet och borde därför synas mer också i medierna, säger Stefan Härus.

Radio Vega Östnyland är inhytt i Simolinska huset strax intill Borgå gamla stad med sina pittoreska gator och gränder. Gamla stans stolthet, domkyrkan, reser sig över hustaken uppe på kullen, men dessvärre inpackerad i väntan på återuppbyggnaden.

Stefan Härus har suttit i studion från sju till elva.

– En vanlig morgon, säger han. Först var jag programvärd och då gäller det att låta trevlig mellan inslagen.

Ett av inslagen stod han själv för, en grej om båtsången.

– Man får göra ett och varje och det trivs jag med, säger han om radiojobbet. Också tv-inslag blir det nu och då. Och så är det önskekonserten *Tack och lov*, förstås.

Höga lyssnarsiffror

– *Tack och lov* har funnits med sedan 18 år – om jag räknat rätt – och lyssnarsiffrorna är höga, 32 000. Visst är det roligt!

– Dessutom har programmet finska lyssnare – det vet vi bl.a. genom lyssnarbrev – men hur många de är vet vi inte.

Programmets popularitet har hållit i sig ända sedan starten. Det var **Hedvig Långbacka** som körde i gång med den omtyckta andliga önskekonserten, men efter några år tog Härus över.

– En dag hade jag på mig att plocka ihop programmet på den tiden, men nu ska det gå undan på en halv dag.

Programmet går ut varje måndag förmiddag i direktsändning och är 50 minuter långt.

Ett önskeprogram har sina givna ramar:

– Det är lyssnarna som avgör innehållet. Men jag brukar ha med ett eget inslag, som består av en skivnyhet, ibland också artistintervjuer.

Aktiva österbottningar

Skivönskemålen är många och alla ryms inte med.

– Rekordet är 200-300 brev per vecka, men medeltalet ligger på 20-30.

Eftersom programmet går ut dagtid – visserligen med en repris söndag kväll – är många av brevskrivarna pensionärer, hemmamammor, arbetslösa eller andra som kan lyssna

Kristina Fernström

– Andlig musik ska ha gnistan, en gudomlig karaktär, säger Stefan Härus, redaktör för den populära önskekonserten *Tack och lov*.

Tron är en glad upptäckt

på radion under arbetstid, t.ex. sådana som åker bil.

– Men allt fler ungdomar hör också av sig.

Önskemålen kommer från hela Svenskfinland, men flitigast på att ta kontakt är österbottningarna.

Eftersom radions musikarkiv är rätt begränsat vad andlig musik beträffar får Stefan Härus ofta leta reda på önskesångerna från sitt eget, vid det här laget mycket omfattningsrika, arkiv.

Egen favoritmusik? Härus funderar. Favori-

terna har varierat under årens lopp, men en sak är säker:

– Gnistan skall finnas där. Andlig musik med gudomlig karaktär! Amerikansk gospel, rikssvensk lovsångsmusik, gärna också norsk andlig musik.

Tron och medierna

Det var musiken som förde Stefan Härus till radion.

– Jag är merkonom och jobbade i bankvärlden, men gjorde samtidigt en del andliga musikprogram. Sedan gick det som

det gick med bankerna och jag som redan hade en fot på radion fick jobb som radioredaktör.

Det är ingen trend att vara troende.

Härus har funderat en hel del på tron och medierna.

– I vårt land – i motsats

till många andra länder – ser man inte mycket av tron, som ju är en del av livet, i press, radio och tv. I Sverige till exempel håller man sig med religionsredaktioner i medierna, redaktioner som följer med och tar upp frågor som berör tro och livsåskådning. Hos oss är det dåligt med den saken.

Överhuvudtaget är vi inte minst på finlandssvenskt håll reserverade och tveksamma att tala om vår tro.

– Det är ingen trend att

vara troende, säger han men ser inte särskilt dystert ut.

– Det finns en sång där orden går ungefär ”I'm not ashamed of the message of Jesus Christ”. Nej, jag skäms inte för att jag är troende. Tron är en glad upptäckt!

– Tron är en styrka, men väcker också motstånd. Nog har man ju fått vara med om del påhopp.

Att Härus har frikyrklig bakgrund har inte hjälpt upp saken, det är bara att konstatera att det finns så många fördomar i våra små finlandssvenska sammanhang.

– Globalt är situationen en annan.

Slumrande kyrkor

Härus talar om slumrande kyrkor och i den sucken ryms både frikyrkor och lutherska kyrkor med.

– Alla har vi våra liturgier. Vi talar om Gud, men min nöd är om vi verkligen ger kontakten till Honom i våra gudstjänster. Människor vill få kontakt med Gud, det andliga behovet finns trots sekulariseringen. Men vad ger vi?

Han talar om Guds närvaron.

– Det är vad vi behöver. Ser man sig omkring i världen så finns det kyrkor där människor verkligen mött Gud och fått kontakt. Tänk bara på S:ta Klara kyrka i Stockholm. Det finns andra också hos oss. Visst händer det saker och människor kommer till tro, man ber för de sjuka och kyrkorna fylls. Men det behövs mer av Guds närvaro där vi samlas.

– Är det så att tron är som en tavla, men att vi tänker mer på hur vi hänger upp den än på innehållet och inramningen?

– Vi vet hur våra kyrkor fylldes efter kriget, men det är tragiskt om det måste gå den vägen att man bara i stor nöd söker Gud.

Tron håller i svårigheterna

– Livet har lärt att tron håller att stå på i alla situationer. Vi har gått igenom en del svåra saker i familjen och det här är min upplevelse: tron håller.

– Om jag har en dröm? Jo, många ... men allvarligt talat så är det ju så att allt det vi har omkring oss försvinner, därför är det bra att tänka på det som består, på tron.

– Jag har en dröm att vi igen skulle bygga på Guds tio bud. I ett samhälle som vänder Gud ryggen går det illa och människor mår dåligt.

Stefan Härus komprimerar sin vision, sin dröm och sin bön:

– För landets bästa: tron!

Juridik och kyrklig moral

Stig Kankkonen

Enligt ecklesiastikrådet Matti Halttunen (Hbl 9.8) har parterna i konflikten kyrkostyrelsen – Tua Forsström "inga krav gentemot varandra". Konflikten bilades i och med förlikning.

Halttunen säger att Forsström "varit villig att göra upp i godo".

Att det i tiden blev konflikt berodde på att det kyrkliga maskineriet hade omarbetat en syndabekännelse skriven av Forsström och ställt till kyrkans förfogande med det uttryckliga förbehållet att ingenting fick ändras.

Forsström blev medveten om detta då hon hittade sin omarbetade text i redan tryckta svenska kyrkohandböcker.

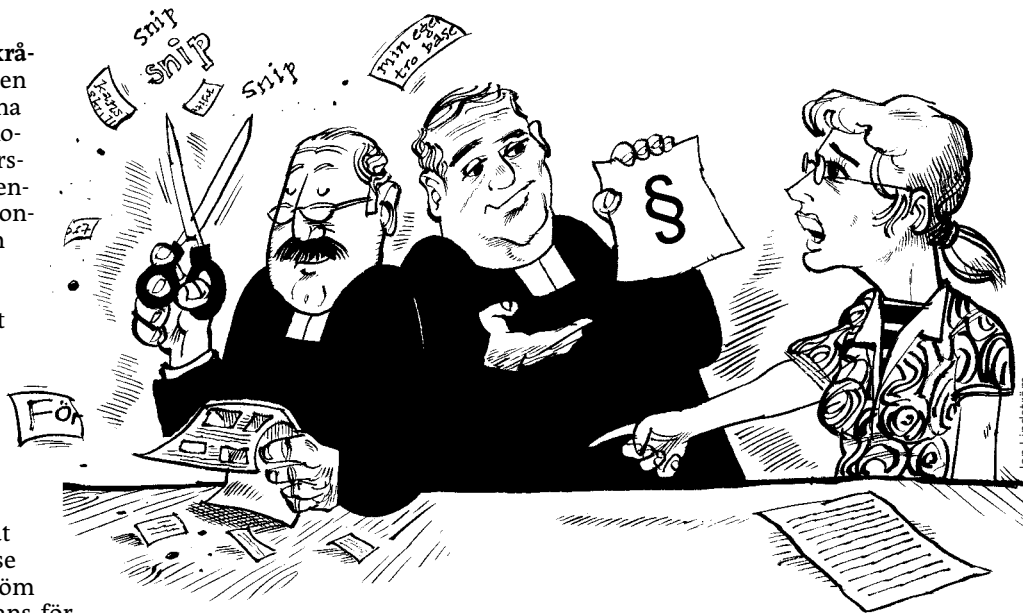
Forsströms uttryckliga krav hade alltså nonchalerats.

Eller om man vill uttrycka det på ett annat sätt: hon hade med berätt mod och utan att höras körts över.

Det blev rättssak av det hela.

I tingsrätten fick Forsström rätt. Kyrkan dömdes att betala ersättning åt Forsström, dessutom skulle kyrkohandböckerna förstöras. Det domslutet fann sig kyrkostyrelsen inte i, utan förde ärendet till hovrätten.

I det skedet konstaterade Forsström att hennes ekonomiska resurser inte räckte till för fortsatt processande. Hon var med andra ord ställd mot väggen och tvingades av omstän-

digheterna till en uppgörelse i godo.

Då man mot denna bakgrund tar del av Halttunens tankar ter de sig inte helt oproblematiske.

Formellt och juridiskt är det förstås så att parternas krav på varandra nollades i och med förlikningen. Den fråga man kan och bör ställa är om det verkligen är endast det formella och det juridiska som alltid skall vara vägledande för kyrkans agerande och bedömningar.

Förlikningen innebär med största sannolikhet inte att Forsström har frångått sitt moraliskt motiverade och berättigade krav på att bli respekterad som författare.

Förlikningen innebär inte heller att hon nu skulle anse att kyrkan vare sig juridiskt och ännu mindre moraliskt handlade rätt då den gjorde som de ville med hennes text.

Eftersom Forsström själv har sagt vad förlikningen

beror på – ekonomiska orsaker – känns det oärligt att tolka den på något annat sätt.

Det som varit och också efter Halttunens kommentar är oklart är hur kyrkan som moralisk aktör försvarar sitt handlande i fallet Forsström.

Att Halttunen inte gör det är förståeligt. Han är jurist och hans uppgift i kyrkostyrelsen är att se på ärenden och konflikter ur ett juridiskt perspektiv.

Med tanke på kyrkans trovärdighet vore det därför inte endast välkommet utan nödvändigt att någon annan inom kyrkostyrelsen, eller inom det kyrkomötesmaskineri som skrev om Forsströms text, skulle ge en moralisk sjöförklaring.

I den ringa mån som den moraliska sidan av det aktuella ärendet diskuterats har Forsströms rätt att ställa de krav som hon gjorde ifrågasatts. Det har

hävdats att kyrkans beredande och beslutande organ måste ha fria händer att bearbeta och omarbeta texter som ingår i kyrkohandböckerna.

I och för sig känns detta allmänt taget rimligt. Men då skall författarna från första början vara medvetna om att deras texter kanske endast används som råmaterial som "förädlas".

I fallet Forsström var kravet uttryckligen att någon "förädling" inte får ske. Dög texten som sådan fick den tas. Dög den inte skulle den inte tas med. Det var det klara och entydiga beskedet.

Därför är det helt enkelt inte acceptabelt att kyrkan i denna fråga endast gömmer sig bakom paragrafer och formaliteter. Och i praktiken sist och slutligen bakom Tua Forsströms ekonomiska resurser.

På grund av en redaktionell miss var inte ledaren "Hur mycket våld är lagom" i Kp 31 signerad. Skribenten var Stig Kankkonen.

Inkast

Olav Lönnbäck
är ordbrukare

Solljus och Guds ljus

Huden spänner över ryggen och axlarna. Den verkar ha krympt. Orsaken finns i dagens program: En dag på stranden. Och solkrämen glömdes hemma.

Åtminstone här, längst uppe i Österbotten, har vi haft en sommar som vi kommer ihåg länge. Favoritstranden har sett oss komma lastade med våra tillbehör flera gånger den senaste tiden. Det ser ut som om vi vore på väg till en annan kontinent och inte bara till en dag vid havet.

Nackdelen med semesterfirarnas önskeväder är att jorden inte fått det regn den väntar på. Idealet vore regn på natten och sol på dagen. Ändå är det inte så illa som det var för länge sedan. Då berättades det om grodor som var tre år gamla men inte kunde simma.

Min något bleka vinterskinnkostym har bytts ut mot en brunare och fräschare sommarvariant. Det har skett sakta och omärkligt men resultatet syns nu. Det är inte den enda orsaken till att jag gärna är vid havet. Att jag känner mej mera fräsch som solbränd är mera en naturaförmån. Det mest givande på stranden är att simma i klart och kallt havsvatten och träffa alla vännerna i kolonin som "häckar" där. Goda vänner med familjer. En stor och högljudd gemenskap.

Just nu skymmer det utanför. Sitter i vår glasveranda där värmen lagrats under dagen. Från det öppna fönstret fläktar det skönt. Med ett halvt öra hör jag min hustru och den yngste dottern sitta på terrassen och småprata. Några ljus fladdrar därute. En lugn avslutning på en bra dag.

Funderar på sambandet med hur min hud påverkas av solljuset och hur min själ och ande påverkas av Guds ljus. Bägge delarna kräver en insats. Den förra är beroende av att omständigheterna är gynnsamma. Solen ska lysa. Och att jag går ut i solskenet. Den senare är helt oberoende av yttre omständigheterna. Guds ljus lyser alltid! Han skuggas inte av moln. Om jag vill ha gemenskap med Jesus och bli mera lik honom finns bara en väg, en sanning och ett liv: Att söka mig till Hans ljus. Då sker det som sker på stranden: Min själ och ande blir uppfriskad. Och jag får umgås med en massa goda vänner på köpet!

Klipplet

Mellersta östern har alltid varit en Moroshärd. Om vi börjar reda ut vem som är skyldig till vad, så tar det aldrig slut. Vem sköt det första skottet? Vem har invaderat vems mark? Det är frågor som vi aldrig får entydiga svar på. Det som händer i dag har hänt förut. Många gånger.

"Dra nu ut och krossa amalekiterna och vig dem åt förintelse med allt som tillhör dem. Skona ingen utan döda alla, både män kvinnor, barn och spädbarn, oxar och får, kameler och åsnor", säger Samuel till Saul i Första Samuelsbokens 15 kapitel enligt Bibel 2000. Samuel hänvisar till "Herrens ord".

Det är Gamla Testamentets hämndlystna Gud som talar. Och av allt att döma härskar han fortfarande i Mellanöstern över alla parter.

Även om de flesta inser att det bästa vore fred för alla, så finns det tillräck-

ligt med hämndlystna efterföljare till Samuel bland alla parter för att hålla branden igång.

Det finns ingen anledning till optimism. Världen ledare må påstå hur de vill hur den ena eller den andra konferensen har gett resultat och främjat freden. Hittills har de bara lyckats producera papper som de stridande parterna struntar i.

Konflikten kan inte heller lösas militärt. Israel har inte lyckats oskaddliggöra Hizbollah. Och terroristerna har inte lyckats få Israel på knä. De har inte ens lyckats få fängslade palestinierna frigivna.

I bästa fall kan vi hoppas på att parterna kommer till insikt om att deras metoder inte ger önskat resultat. Men först måste de sätta hämnden åt sidan. Den föder bara ny hämnd.

Sune Portin på ledarplats i Borgåbladet

Reporterröst ur radion, temat kriget i Mellanöstern:

"En liten flicka i rosa blus och flätor knuffas fram till mikrofonen. Där leverar hon sitt budskap: Jag älskar motståndsrörelsen och vår ledare ...".

Att använda barn som hjärtnippande propagandister upplevs antagligen som mindre stötande i en kultur som är mindre individualistisk än vår, i samhällen där familjer och släkt och i sista hand folkgrupp tillmäts större betydelse än individen. Barnen skall naturligtvis föra kampen vidare. För det kan de användas i kampen.

Men i linje med vad FN stadgar om barn och deras rättigheter – alla barns rättigheter – är detta inte. Det kunde lämpligen begrundas av alla dem som runtom i världen knuffar fram småbarn till mikrofonerna.

Viveca Dahl på ledarplats i Vasabladet

Det har aldrig funnits ett gott krig eller en dålig fred.

Benjamin Franklin

Du kan inte ha fred längre än din granne vill.

Danskt ordspråk

INSÄNDARE Adress: Kyrkpressen/opinion, PB 285, 00121 Helsingfors, eller redaktionen@kyrkpressen.fi, eller per fax (09) 603 963. Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 2000 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

En hurudan biskop behöver vårt stift?

När biskopsvalet närmar sig blir också frågan om en hurudan biskop som stiftet nu behöver ännu viktigare.

På begäran har alla kandidaterna besvarat frågor i Kyrkpressen. En god idé av tidningen att erbjuda en möjlighet för alla att ställa frågor, men slutresultatet kan man diskutera. Ordentliga intervjuer med kandidaterna hade varit bättre!

Låt oss i alla fall närmare se på kandidaternas förutsättningar att bli den biskop som vårt stift behöver. Om kandidaterna kan man konstatera följande: Björkstrand blir säkert en auktoritär biskop. Liljeström och Perret kommer tyvärr att "splittra" stiftet p.g.a. att ämbetsfrågan fortfarande verkar vara en öm fråga. Åstrand, Laxell

och Fagerudd har säkert den teoretiska kunskapen, men deras biskopstid blir skrämmande lång.

Stiftets biskop skall tjäna församlingarna och dess präster. Därför är jag övertygad om att Henric Schmidt skulle vara det bästa alternativet. Han har, av kandidaterna, den längsta församlingserfarenheten bakom sig. Han är van att konfronteras med både förvaltning och problem på "gräsrotsnivå". Han är dessutom van vid media och uppskattad bland ungdomar och vuxna. I Henric Schmidt skulle vi få en biskop som på ett mänskligt sätt skulle kunna höja stiftets profil.

Ernst Ekström
Pargas

Inremission i Kaskö

Vilka inremissionsdirektiv vill en kommande biskop i Församlingsförbundet för att höja livskvaliteten och vakenheten bland oss svenskspråkiga i församlingen? Hur skall Kyrkpressen nå alla hushåll? Min boningsort Kaskö stad är omgiven av Närpes stad. Genom koncernen Metsä-Botnias etablering ändrades språkförhållandena och Kaskö församling övergick 1.1.1978 från Borgå stift till Lappo stift. Utfästelser gavs då att de svenskspråkigas behov skulle på ett särskilt sätt beaktas. Men våra svenskspråkiga hushåll i staden har inte sett till Kyrkpressen på omkring 15 år och åsikten bland oss är

nog den att kyrkoskattemedel borde lösgöras för denna tidning. Få är de som vill betala 53,50 euro extra varje år. De finskspråkiga begriper inte svenskarnas utsatta läge och menar att om svenskspråkiga hushåll får Kyrkpressen, så skall också pengar budgeteras för Kotimaa som gratistidning. Men all väsentlig annonsering i Närpes prosteri och i hela svenska Finland sker i Kyrkpressen. Kyrkpressen har även aktuell debatt. Veckans predikotexter presenteras.

Vilket råd ger en kommande biskop om inremissionsarbetet?

Ralf Arne Lumme
Kaskö

Svar till uppmärksam lyssnare

Gretel Markkanen ställde en fråga till Sionförsamlingen i Vasa med anledning av gudstjänsten i Radio Vega den 23 juli. Frågan löd: Varför sjunga sånger på engelska i en gudstjänst som är riktad till svenskspråkiga lyssnare?

Svar: Gudstjänsten som sändes var en bandning från högtidsmötet under pingstväckelsens sommarkonferens i Vasa. Eftersom konferensen besöktes av flera svenskspråkiga vänner tolkades hela konferensen till engelska, och därför framfördes även en

sång på engelska under gudstjänsten. Den engelska sången framfördes dock inte av "ungdomar som hellre vill sjunga på engelska" utan sången sjöngs av den ekumeniska vuxenkören Ichtys som medverkade i gudstjänsten under Tomas Koskinens ledning.

Att svenskspråkigasånger framförs även i Sionförsamlingens gudstjänster är vanligt, det beror på att vi gärna vill tillmötesgå våra engelsktalande medlemmar och mötesbesökare.

Patrik Hellström
Sionförsamlingen i Vasa

Kyrkans arbete görs i församlingarna

Biskopsvalet närmar sig. De sju kandidaternas popularitet har mätts i en första gallup och diskussionen börjar på allvar ta fart. Jag finner det angeläget att i denna diskussion framföra några synpunkter på det förestående valet.

Kyrkans arbete görs primärt i församlingarna. Därför behöver vi en biskop som känner församlingsfältet både på djupet och på bredden. Flera av kandidaterna (Liljeström, Åstrand, Perret, Schmidt) har under de senaste trettio åren jobbat i endast en församling i stiftet, Gustav Björkstrand inte alls.

I församlingsarbetet är

kyrkoherden i en alldeles speciell situation. Kyrkoherden skall göra församlingsarbete ute bland folket, predika och bedriva själavård, samtidigt som han/hon skall formulera och dela visioner, leda arbetslaget och hantera den allt mera krävande administrationen. Arbetet är till sin natur långsiktigt eftersom en församling, precis som helhetskyrkan, inte kan förändras snabbt. Björkstrand, Åstrand och Fagerudd har aldrig innehaft en ordinarie kyrkoherdetjänst.

Slutligen anser jag att kapacitet och intresse för teologiska studier är ett måste. Doktorsgrad vore i högsta

grad önskvärd och där är naturligtvis professor Björkstrand i en alldeles egen klass. Liljeström, Schmidt, Fagerudd och Perret åberopar inga som helst sådana meriter. (I rimlighetens namn bör noteras att åtminstone Fagerudd och Perret nog satsat rätt mycket på studier i olika former.)

Mot denna bakgrund är jag glad att ha fått vara med och nominera Anders Laxell. Han har varit kyrkoherde i tre olika församlingar i drygt 20 år, kontraktsprost i två olika prosterier i sammanlagt 10 år. Han är tyvärr inte teologiedoktor, men han har skrivit en licentiatavhand-

ling om kyrkoherden och ledarskapet. Ingen annan kandidat känner församlingarnas verklighet på djupet och bredden såsom Anders Laxell!

Att han dessutom har jobbat i domkapitlet, har genomgått en lång ledarskapsutbildning samt har ett unikt nätverk i den ekumeniska rörelsen räknar jag in som välkomna och relevanta meriter.

Anders Laxell är kanske inte bekant i alla hörn av stiftet, men ser man till kompetens är han ett fullgott alternativ till biskop i Borgå stift.

Johan Westerlund
kyrkoherde, Pojo

En herde för hela stiftet

Tidpunkten för biskopsvalet är dålig så till vida att det under sommaren inte har kunnat föras några mera omfattande diskussioner om vem som biskopskandidaterna som skall anses mest lämpad för hela stiftet.

I senaste Kp gör Rolf af Hällström ett försök att väcka frågan om vem som skall ha ansvaret för att diskussionen förs. Svaren lyser med sin frånvaro. Domkapitlet drar sitt strå till stacken genom att ordna två diskussionstillfällen men har redan kritiserats för att inte ordna flera. Många uttryckte för länge sedan sina farhågor att vi inte kommer att ha tillräckligt med tid att samfällt diskutera vem stiftet behöver. Nu verkar det gå just så. Det ger de enskilda grupperna stor makt att framföra just sin kandidat, speciellt om man har lämpliga kanaler till massmedia.

Den enkät som gjordes (under årets sämsta tidpunkt för ändamålet: semesterperioden) har tolkats som mycket riktgivande för valets utgång. af Hällströms intervju med undertecknad ger skenet av att också jag skulle anse det. Så kan det knappast vara när 39 % av de röstberättigade visste vem de skall rösta på. 61 % hade ännu inte bestämt sig eller hörde till alla dem som redaktörerna inte fick tag på. Däremot anser jag (som det helt riktigt framgår ur artikeln) att vi borde få tydligare mätare men fram för allt en strävan till en öppen diskussion. Som många påtalat skulle den diskussionen ha behövt föras för länge sedan så att vi nu skulle ha haft t.ex. tre kandidater och inte åtta. Nu försöker alla tala för sin kandidat med stor risk att rösterna splittras.

I vilket fall så har vi nu dessa spelregler inför detta

biskopsval. Därför vill också jag deklarerar varför jag ställt mig bakom Gustav Björkstrand.

Det oroar mig att den kandidat som i särklass är mest meriterad för uppdraget när det gäller erfarenheter, teologisk bredd och ledarförmåga inte är tillräckligt känd bland dem som skall välja. Jag är orolig för att detta framför allt gäller yngre väljare som inte upplevt Gustav Björkstrand "live". Han fick som bekant andra uppdrag som gjorde honom mindre synlig i stiftssammanhang. Att han är huvudet högre än de andra kandidaterna är inte svårt att se. (Kanske däremot att acceptera?) Det räcker med att gå in på hans hemsida. Jag vill komplettera den listan med att framhålla det andliga djup som Björkstrand har. För vi behöver framför allt en andligt klarsynt ledare. Vi

slutet av 60-talet och i början av 70-talet var oerhört fascinerade av kunnigheten, klarheten och anden som talade genom honom. På KU:s sommarfest i Nykarleby kyrka i sommar kunde jag konstatera att det inte skett någon förändring på den punkten. Kvällen handlade om Anden som blåser vart den vill, till förnyelse och ny födelse. Det är mångas bön just nu. Att vårt stift skulle få en tid av förnyelse och inte rivas sönder av inre strider eller tvingas ta ställning till frågor som är omöjliga att lösa på kort tid.

Borgå stift behöver en tydlig andlig ledare som dels kan samla hjorden och väcka förtroende, dels är tillräckligt fast att inte låta andra krafter ta över ledarskapet. Så att hjorden inte splittras. Borgå stift är för värdefullt för det.

Lars-Henrik Höglund
kontraktsprost

Trovärdigt ledarskap

Jag kan inte föreställa mig en överläkare som säger: "jag kommer inte till operationssalen om hon är där, eller jag går inte med på rondan om hon kommer med". Eller en rektor som säger: "jag kommer inte med på vårt lärarmöte om hon är där, eller jag blir borta från skolans julfest eller skolavslutningen om hon är med där".

Hur ser det trovärdiga ledarskapet ut hos kyrkoherden eller biskopen!?

Håkan Hellberg
Karis

Tack!

till Pilgrimshärden för vandrigen i Siljanom. Tack till ledarteamet för deras välordnade arrangemang, tack för att de lotsade oss längs de gamla pilgrimslederna, tack för alla tankvärda ord och för vacker sång vid tidegärdena, tack till alla deltagare för berikande gemenskap i stegen och i stillheten.

Eila och Tor Mattsson

Berätta nyheterna för alla!

Titta in på www.kyrkpressen.fi
Du kan också lämna in den per post, fax eller e-post.
Pris 1 €/spaltmm

tfn (09) 612 615 50
fax (09) 603 963
PB 285, 00121 Helsingfors
annons@kyrkpressen.fi

Kyrkpressen

www.kyrkpressen.fi

Kyrkpressen

tfn (09) 612 6150 • redaktionen@kyrkpressen.fi

Chefredaktör och ansv. utgivare
Stig Kankkonen, tfn (09) 6126 1533,
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktörer
(e-post namn@kyrkpressen.fi)
Kristina Fernström,
tfn (09) 6126 1554

Redaktionssekreterare
tfn (09) 6126 1549

Kerstin Haldin-Rönn (Österbotten),
tfn (06) 346 7615
Rolf af Hällström (södra Finland),
tfn (09) 6126 1553

Redaktion i Helsingfors
PB 285, 00121 Helsingfors.
Besöksadress: Bangatan 29 A.
Tfn (09) 612 6150, fax (09) 60 3963,
e-post redaktionen@kyrkpressen.fi
Bank Sampo 800012-00105840

Helene Holmström, tfn (09) 6126 1553
Sofia Torvalds, tfn (09) 6126 1551

Layout
Jaagon Ab, tfn 0201 334020

Redaktion i Österbotten
Lamaslotv. 240, 66550 Västerhankmo, tfn & fax (06) 346 7615

Tryckt hos Hufvudstadsbladet Ab, Vanda 2006
Utges av Fontana Media Ab

Annonsinfo Annonsredaktör Marianne Tanttinen, tfn (09) 6126 1550, annons@kyrkpressen.fi Pris 1,90 €/spmm (sv 1,5 €/spmm). Radannonser 4,50 €/rad inkl. moms. Familjeannonser 1 €/spmm inkl. moms. Moms 22% tillkommer på övriga prier. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdag och inlämning av annonser sker senast onsdag veckan före. Se mediekortet och www.kyrkpressen.fi för mera detaljer.

Annonsförsäljning (e-post namn@kyrkpressen.fi)
Tom Kytöpur, tfn (09) 6126 1541, gsm 041 447 5725, fax (09) 60 3963
Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 6126 1550, fax (09) 60 3963 prenumeration@kyrkpressen.fi Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttningsanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss. Prenumerationspriser Finland & Norden 53,50 € (halvår 32 €). Utlandet 64,50 €.

Anna-Lisa Ahrenberg visar sitt "Tassarna bort från Sibbo!"-klistermärke.

dast för sibboborna utan också för många vandabor. Tanken att den och den omkringliggande gravgården skulle bli en del av Helsingfors skär djupt i många hjärtan.

– Kyrkogården har av hävd varit skärgårdsbefolkningens kyrkogård, påminner Ahrenberg.

Framtiden hotad

Ahrenberg understryker att det inte endast är på det känslomässiga planet man reagerar. De negativa konsekvenserna av en eventuell annektering är verkliga inte minst då det gäller ekonomin och därmed förutsättningarna att planera för kommunens och församlingarnas framtid.

– Den svenska församlingen har en satsning på gång. Nilsasgården i Gesterby, församlingens lägergård, saneras och byggs om. Det projektet gick vi naturligtvis in för utgående från den ekonomiska bas som vi nu har.

Kyrkoherden i Sibbo svenska församling, **Helene Liljeström**, delar helt Ahrenbergs och praktiskt taget också alla andra sibbobors upprördhet och ilska över Helsingfors stads agerande. Hon understryker att planerna som sådana är oacceptabla och att sättet att driva dem är oetiskt.

Ekonomiska konsekvenser

Vad de konkreta negativa följderna beträffar finns ännu inte några exakta siffror, men redan de preliminära ekonomiska överslagen är skrämmande: inkomstbortfallet för kommunens del torde komma att ligga på mellan 25 och 30 procent. Eftersom alla inte hör till kyrkan blir bortfallet för församlingarnas del förmodligen inte lika stort.

– Klart är i alla fall att de ekonomiska konsekvenserna också för vår församlings del blir märkbara, säger kyrkoherde Liljeström.

– Om annekteringen förverkligas innebär den därför med största sannolikhet att vi tvingas se över både personalen och verksamheten.

Också Liljeström nämner Östersundom kyrka och Nilsasgården som konkreta exempel på smärtsamma enskilda frågor.

– Också från församlingens sida kommer vi i samarbete med kommunen att göra allt vi kan för att annekteringsplanerna inte skall förverkligas, understryker Helene Liljeström.

– De får helt enkelt inte förverkligas.

Annekteringsplaner upprör och oroar i Sibbo

Allvarliga följder för församlingarna

Stig Kankkonen

Sibboborna är djupt upprörda över Helsingfors stads planer att lägga beslag på en betydande areal av kommunen. Exakt vilka de negativa konsekvenserna blir om planerna förverkligas är oklart, men att de är omfattande är alla överens om. Det gäller också den svenska och den finska församlingen.

Upprördheten över Helsingfors stads planer att annektera en betydande areal av Sibbo gäller såväl planerna som sådana som det sätt på vilket de drivits.

En kupp

Anna-Lisa Ahrenberg, medlem av Sibbo kom-

munfullmäktige och Sibbo kyrkliga samfällighets gemensamma kyrkoråd, betecknar hela projektet närmast som en kupp från Helsingfors stads sida.

– Stadsdirektören och

stadsstyrelsens ordförande i Helsingfors kallade före midsommaren sina kolleger i Sibbo till en pratstund och där slog de fram annekteringsplanerna, berättar Ahrenberg.

– Kommunstyrelsen sammankallades och satte tummen ner för planerna.

Ahrenberg understryker att inga egentliga förhandlingar har förts och att det

därför inte heller utsetts några förhandlare.

– Det som gjorts är att Sibbo kommun klart sagt nej till annekteringsplanerna och nu själv i snabb takt gör upp en ny plan för det aktuella området.

Upprördhet, oro, sorg

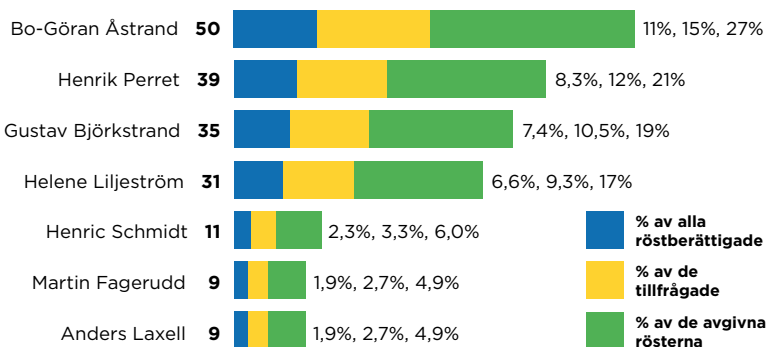
Också församlingarna i Sibbo reagerade naturligtvis med överraskning och på det hållet har inga förvaltningsorgan ännu officiellt bekantat sig med eller tagit ställning till planerna. Det man sett och hört har i alla fall förorsakat mycket stor upprördhet, oro och sorg.

– En konkret sak som känns mycket smärtsam är att Östersundom kyrka skulle falla inom Helsingfors gränser, säger Ahrenberg.

– Kyrkan har haft och har stor betydelse inte en-

Tanken att Östersundom kyrka i framtiden skulle finnas i Helsingfors har väckt stor sorg och oro.

Procentspel inför biskopsvalet

Grafen över Rundradions enkät inför biskopsvalet visade sig vara svårtolkad. Kp kör den därför nu i repris! Rundradion fick tag på 332 av de 472 röstberättigade prästerna och lekmännen, alltså 70 procent. Av de 332 var det hela 114 (34 %) som inte visste hur de skulle rösta. 34 stycken (10 %) ville inte avslöja sin kandidat. De röster som fördelade sig på de olika kandidaterna var alltså 184 stycken.

Knepiga biskopsfrågor

Banbrytande valmaskin på nätet

Sofia Torvalds

Vem är din biskopskandidat? Både elektorer och de som inte får rösta i valet har nu en chans att testa den färskva valmaskinen för biskopsvalet i Borgå stift.

– Tanken med en valmaskin på internet är att göra biskopskandidaterna bekanta för Svenskfinland och att göra det på ett lekfullt sätt, säger Patricia Högnabba, ledande branschsekreterare vid Kyrkans svenska central.

– Folk får själva fundera igenom hur de skulle svara om de var i biskopskandidaternas ställe.

Och kanske den vägen märka att det inte är så lätt att vara biskopskandidat alla gånger...

Frågorna riktar sig naturligtvis till de ombud som är med om att välja stiftets nya

Vem är din biskopskandidat? Testa valmaskinen på adressen www.biskopsval.fi

biskop, men det främsta syftet är att göra kandidaterna mera kända. Nätsidan har också en räknare som visar hur många av dem som testat valmaskinen fått en viss kandidat.

– Biskopskandidaterna tyckte nog att det var svårt att välja bland alternativen. Det är mycket lättare att svara på en öppen fråga, säger Högnabba.

– Man skall komma i

håg att kandidaterna varit tvungna att välja mellan de svarsalternativ som finns. Och så ska man inte ta det hela på så blodigt allvar!

I biskopsvalssammanhang är KCSA:s valmaskin helt banbrytande. Projektet är det första i sitt slag.

Tretton knepiga frågor

Biskopsvalets valmaskin har 13 frågor med fyra till sju olika svarsalternativ. Här finns frågor om biskopens roll som andlig brobyggare och självvårdare, men valmaskinen vill också veta hur biskopskandidaterna ser på kristendomen i förhållande till andra religioner. Också kyrkans placeringssprinciper, kommunreformen och kyrkoskatten lyfts fram. Valmaskinen pejar dessutom kandidaternas syn på skilsmässa, samboende och sexuella minoriteter.

Valmaskinen kan du testa på nätsidan www.biskopsval.fi

Koivisto överväger nytt samfund

– I fall jag helt fräntas mina rättigheter att verka som luthersk präst, grundar vi en ny kyrka. Andra alternativ återstår inte, säger teol.dr, pastor **Markku Koivisto**, ledare för Nokia Mission, i augustinumret av rörelsens tidning.

Tammerfors domkapitel beslöt den 21 juni att Koivisto p.g.a. olämpligt uppträdande avhålls från prästämbetet i fyra månaders tid. Beslutet hänförde sig till Koivistos påstående att biskop **Juha Pihkala** brutit mot bikthemligheten. Domkapitlet bordlade ärendet om Koivistos förhållande till lärofrågor, svar på en utredning väntas tidigast den 6 september.

Nokia Mission är en inomkyrklig väckelserörelse med stark karismatisk framtoning. Rörelsen är verksam på olika håll i landet och har också utsända missionsarbetare. En lokalavdelning har nyligen grundats i Israel där Nokia Mission bl.a engagerar sig i verksamhet bland drogmissbrukare. (KF)

Domkyrkoinsamlingen organiserar sig

– Målgrupperna för insamlingen har indelats i ett tjugotal sektioner. Här finns församlingar, fadderförsamlingar, fadderorter, industrier, samfund, företag med mera. Vi vänder oss till bidragsgivare både på finskt och svenskt håll, lokalt och nationellt, omtalar insamlingschefen **Jukka Hanni** i Borgå.

Redan före det organiserade insamlingsarbetet kommit i gång har man fått motta spontana donationer på sammanlagt cirka 20 000 euro.

– Hur mycket som behövs för att täcka glappet mellan försäkringsersättningarna och de egentliga kostnaderna vet vi först då kostnadsräknelserna för uppbyggnadsarbetet blir slutförda i månadsskiftet september-oktober. Sedan finns det ju annat som försäkringen inte innefattar men som skulle vara naturligt att renovera när man nu ändå reparerar kyrkan, säger Hanni, som uttrycker sin tillfredsställelse över arbetsgruppens sammansättning.

– Vi har i vår grupp 13 aktiva personer med vida kontaktnät: präster, politiker och andra samhällsaktiva, från svenska sidan bl.a. **PH Nyman** och **Viking Smeds**. (KF)

Eleverna i ettan välsignas inför skolstarten

I många församlingar har det blivit tradition att välsigna eleverna i årskurs ett då de börjar skolgången. Genom välsignelseakten vill församlingarna stöda familjerna i detta viktiga skede i barnens liv.

– Vi får påminna om Guds trygga närvaro, att ingen är ensam utan att Gud finns där vid vår sida både på roliga och sorgliga dagar, säger **Mirkka Torppa** vid kyrkostyrelsens avdelning för fostran.

Vid välsignelsegudstjänsterna är ofta barnens familjemedlemmar och gudföräldrar närvarande, likaså församlingens barn- och ungdomsarbetare. De enskilda församlingarna lägger upp programmet som de önskar. Det centrala är själva välsignelseakten då barnen kallas fram till altarringen, knäböjer och välsignas.

Wälsignelse av ettorna förekommer i cirka åttio av landets församlingar. (KT)

Rättelse

I förra veckans nummer av Kyrkpressen fanns några felstavade namn. Vår nya Inkastskribent **Monika Fagerholm** stavas naturligtvis Monika med k. Och **Lars-Henrik Höglund**, ombud för Gustav Björkstrand, heter alltså Lars-Henrik och ingenting annat. Redaktionen beklagar misstagen.

Expert ratar annekteringsplanen

Lagens villkor uppfylls inte

Stig Kankkonen

Lagstridigt. Det säger pensionerade lagstiftningsrådet Toivo Pihlajaniemi om Helsingfors stads planer på att annektera ett stort markområde i sydvästra Sibbo. Pihlajaniemi har uttalat sig för Radio Vega.

Då lagen om kommunindelning utarbetades var **Toivo Pihlajaniemi** den som hade hand om beredningen. Enligt honom förefaller Helsingfors stads planer inte till någon del uppfylla de krav som för-

utsätts för annektering. De fyra kraven är:

- att främja den kommunala servicen
- att förbättra levnadsförhållandena för kommuninvånarna
- att förbättra verksamhetsförutsättningarna för företagen
- att främja kommunernas verksamhetsförmåga.

Pihlajaniemi påminner dessutom om att det måste finnas något enastående viktigt inom ramen för villkoren som motiverar en annektering om det är fråga om ett så stort markområde som nu i fallet Sibbo.

Något sådant som lagen förutsätter för att en annektering skall kunna genomföras har Helsingfors stad inte hänvisat till i sina planer, konstaterar Pihlajaniemi för Radio Vega.

Kom och träffa vår biskopskandidat
Gustav Björkstrand
Må 21.8 kl. 19 Aurelia, Aurag. 18, Åbo
Ti 22.8 kl. 19 St.Görans förs.hem, Mariehamn
To 24.8 kl. 19 Lärkkulla, Karis
Sö 27.8 kl. 19.15 Förs.hemmet, Nykarleby
www.bjorkstrand.org Stödgruppen

Volvo B 10 M 60 – fynd för 4.900 euro!

modell 1984, körd endast 460.000 km
12 meter. Värmeradiatorer och Webasto.
Lämplig som utställningsbuss, "keikkabuss" för orkestrar eller blivande husbil osv.
Regelbunden service på Volvo. Fint skick.
Tfn 040-900 4188 eller 040-900 4186.

Borgerliga begravningar ökar i Sverige

Sofia Jernström

I Sverige är redan sju procent av begravningarna borgerliga. Siffran har ökat sedan kyrkan skildes från staten.

Allt fler väljer borgerlig begravning i Sverige, uppger Kyrkans tidning.

Informationen bygger på aktuella siffror från begravningsbyråföretaget Fonus, som uppger att omkring sju procent eller 6 000 av deras begravningar är borgerliga. Detta innebär en ökning från drygt fyra procent år 2001. Före år 2000 låg antalet borgerliga begravningar stadigt på 1,5 - 2 procent per år.

Orsaken till de höjda siffrorna antas var kyrkans skiljande från staten.

Vidskepliga kristna

En brittisk undersökning gjord vid universitetet i Wales visar att vidskepligheten florerar också i de kristna leden. Många kristna som är aktiva i olika anglikanska kyrkor i Wales tror att det betyder olycka när en svart katt springer över vägen, om man går under en stege eller öppnar ett paraply inomhus, men att en fyrklöver eller hästsko betyder tur.

– Det är märkligt att kristna inte ser på vidskepelse i ljuset av den tro de bekänner sig till, säger religionssociologen **Leslie Francis** som lett undersökningen. I den bibliska världsskådningen finns inget sådant begrepp som "tur", däremot talas det om "Guds försyn", nåd och ledning.

Francis säger sig vara förundrad över att gamla vidskepliga föreställningar överlevt till modern tid.

– Men om vidskepelse kan överleva sekulariseringen så kan traditionell kristen tro också göra det. Vi borde ta på allvar vår uppgift att föra vidare tron från en person till en annan, säger professor Francis.

Hoten mot judar ökar i Göteborg

– Synd att Hitler inte hann avsluta jobbet, stod det i ett nykommet anonymt hatbrev riktat mot den judiska församlingen i Göteborg, omtalar Kyrkans tidning.

Den judiska församlingen har i en längre tid utsatts för hot och sedan bombningarna i Mellanöstern började har hoten bara ökat.

– Man gör en direkt koppling mellan den israeliska staten och det judiska folket. De buntar ihop oss som ett kollektiv, säger **Daniel Jonas** vid den judiska församlingen.

I Stockholm har gudstjänsten i synagogan tvingats flytta till andra lokaliteter och också i Malmö judiska församling har hoten intensifierats.

Norska präster krävs på utdrag ur brottsregistret

Norska präster kan i framtiden bli tvungna att lämna utdrag ur brottsregistret som visar att de inte dömts för övergrepp på minderåriga, skriver Kyrkans tidning.

Förslaget kommer från en arbetsgrupp utsedd av kultur- och kyrkodepartementet. I Norge måste många andra offentligt anställda som i sitt arbete kommer i kontakt med barn och ungdom visa ett sådant utdrag.

Flera biskopar stöder förslaget, likaså prästfacket.

Susanne Palm-Wahlstedt

Hon ser trädet, inte skogen

Nyfinländarna har svårt att hitta sin plats i vårt samhälle

Susanne Palm-Wahlstedt

– De längtar bara efter ett vanligt liv. Med jobb, vänner, släkt, hus och bil. Ett gott liv, om inte för sig själva, så åtminstone för barnen, säger Gina Rivera, invandringsarbetare i Vasa församlingarna. De vill vara en del av vårt samhälle, vara fullvärdiga medborgare som gör rätt för sig.

Hon talar om de nya finländarna som hon möter i sitt dagliga jobb. Asylsökande som fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar, arbetsinvandrare och utlänningar som gift sig med en finländare.

– Också de internationella studenterna för en hård kamp för att komma till rätta i Finland. Många av dem har visserligen en fri studieplats men behöver ett arbete för att kunna försörja sig. Speciellt gäller det här unga studenter från Afrika.

– Frustrationen är stor då

inga jobb finns att få. Fastän man sökt tiotals, ibland hundratals olika jobb. Att återvända hem är heller inte att tänka på. Man måste helt enkelt lyckas.

I Vasa är 3,4 procent av befolkningen av utländsk härkomst, vilket gör att stan procentuellt har fler nyfinländare än många andra finska städer. De internationella studenterna är inte medräknade.

Vasaförsamlingarna har på projektbasis bedrivit invandringsarbete under tre års tid. Från och med nästa år inrättas en permanent tjänst.

– För mig är mötet mänskligt till mänskligt det viktigaste. Därför bjuder vi in bl a ingermanlänningar till kaffe och samvaro på vår byrå. På höstarna tar vi oss till tranbärs mossen och på vårvintern åker vi ut till församlingens lägergård; badar bastu, pimplar fisk och umgås. På måndagskvällarna håller vi engelskspråkiga bibelstudier och under flera år har vi hållit engelskspråkiga skriftskolor som lockat deltagare från många länder. Församlingarna håller varje månad gudstjänster på engelska, ibland tolkade till franska eller spanska. Till och med till kinesiska.

– Sudaneserna, som är kvotflyktingar och som förföljts för sin kristna tro, är mycket aktiva. De håller egna möten, gudstjänster och söndagsskola.

Ett ensamt liv

Men ändå återstår mycket att göra. Det räcker inte med att få en fristad i Finland, man måste också få bli delaktig.

– Den stora sorgen ser jag när jag gläntar på dörren till många nyfinländares hem. Det är många gånger ett ensamt liv inom de fyra väggarna, säger Rivera.

Det är kvinnor som saknar en väninna att dricka te med, skvallra med vid tvättlinan, att skratta tillsammans med. De dyra telefonsamtalen till släkten som är så långt borta. Fastän de alltid är nära. Kabel-tv:n som vaggar in och håller om i en ljudkulis med hemlandets språk och musik. Att erövra det svenska eller finska språket låter sig inte göras för många kvinnor. Det blir bara så.

– Det är svårt för de många män som inte, trots upprepade kurser, lyckas få ett jobb.

Det tär på självkänslan. I synnerhet då många kommer från en utpräglad machokultur.

– Jag är gift med Edwin från Costa Rica och har bott i Latinamerika i flera års tid. Det är ett bra bagage att ha som invandringsarbetare.

– Och det är många som talar en utmärkt finska som aldrig, aldrig får användning för den. Det blir knappt mer än ett kiitos i mataffären.

Då kommer besvikelsen, sorgen och sedan depressionen. Många ger upp.

– Hoppet är ändå det sista som dör. Om inte min generation lyckas, så gör kanske mina barn det, säger många.

– Ibland är jag rädd för det är först barnbarnen som hittar sin plats i vårt samhälle, funderar Gina Rivera.

Den är lång och mödosam, vägen in i det finländska samhället. Det är bäddat för kulturkrockar. Också krockarna mellan generationerna utlöser spänningar i många familjer.

– Tonåringen lever i en korseld mellan två kulturer. Det egna hemmets normer möter skolkompisarnas spelregler.

– Och bland många invandrargrupper har flickan sämre status än pojken. Pojkarna däremot får relativt stor frihet och svängrum. Flickorna ska passa upp och hjälpa mamma och smäsystkonen.

– Sen har vi också finländarnas egna fördomar. Det vi inte förstår oss på tar vi avstånd ifrån. "Suomessa puhutaan suomea." Och en fin bil eller en tv med stor skärm stör. Då de ändå bara lever på bidrag.

– Att de vänder på varje cent för att unna sig denna lyx tänker man inte på.

Erövra nya hemlandet

Vad finns då att göra? Är det inte farligt att ta emot invandrare som har så svårt att finna en plats i vårt samhälle?

– Det är bara en bråkdel av världens flyktingar som kommer till Europa och Finland. De stora flyktinglägren finns utanför vår kontinent. Bland världens fattigaste länder.

– Jag önskar förstas att mina klienter ska kunna erövra sitt nya hemland. Att de exempelvis genom fler individuella läroplaner och lärlingsavtal lättare ska slussas in på arbetsmarknaden hos oss. Att de ibland skulle låta småbarnen se på Pikku Kakkonen, liksom de vuxna ibland skulle se på de finska nyheterna. Att de skulle få vänner. Egna vänner. Visst är det bra med värfamiljer, men det räcker inte.

Det finns ingen patentlösning. Det finns heller inga stereotyper. Alla nyfinländare har sin egen historia.

– När ska vi sluta kalla någon invandrare? Hur många generationer ska man vara bosatt här för att räknas? frågar Gina Rivera.

– I mitt arbete försöker jag se trädet och inte hela skogen.

KALENDERN 18.8-24.8.2006

Helsingfors prosteri

Lukas

Lukas hemsida: lukasforsamling.net
MUNKSHÖJDENS KYRKA, Raumovägen 3
19.8 LÖ 15.30 Konfirmation
20.8 SÖ 10 Högmässa (N) Fernström, Söderström
TEMPELPLATSENS KYRKA, Luthergatan 3
20.8 SÖ 13 Konfirmandernas första nattvard
 Kansliet är öppet sommardag kl. 9-13

Markus

MÅNSAS KYRKA, Skogsbäcksvägen 15
SÖ 20.8. kl. 10 Högmässa (N), Franzén, Hilli, Ku:s kör och blåsorkester medv. dir. Harry Kronqvist
MALMS KYRKA, Kommunalvägen 1
On 23.8. kl. 19 Sommarcafé, Bodil Sandell

Matteus

Matteus hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus
PASTORSKANSLIET har sommardag 31.5-31.8 och är öppet må-fr kl. 9-14.
DIAKONIMOTTAGNINGEN 1.6-31.8 är ti och to kl. 10-11.
MATEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
SÖ 20.8. kl. 12 högm (N), Andersén, Thylin, Malmgren. Konfirmation (Lekholmen IA)
DEGERÖ KYRKA Rävsvundsvägen 13
SÖ 20.8. kl. 10 högm (N), Hallvar, Malmgren. Kyrkkaffe.
MATTEUS DAGKLUBB för barn i åldern 3-6 år, verkar må - fr kl. 9.30-12.30 på Nordsjö (Sjökortsgränden 6), startar 1.9 och följer därefter skolterminerna. Ledare är Marianne Bergström. Pastorskansliet tel. 2340 7300 tar emot anmälningar i augusti.

Norra svenska

http://norrasvenska.kirkkohel.sinki.net
GAMLA KYRKAN, Lönnrotsgatan 6
SÖ 20.8. kl. 12 Högmässa, Sandell, Henricson
Ti 22.8. kl. 12 Lunchmusik, Samppe Laakso
S:t JACOB, Kvarnbergsbrinken 1, Drumsö
SÖ 20.8. kl. 10 Högmässa, Sandell, Henricson
On 23.8. kl. 14 Sommarkafé
Torsdag 24.8 Utfärd till Askola kyrka och besök hos Satu Haarma i Mäntsälä. Sieversen, Henricson. Bussen startar från Bulevarden kl. 17.00 Pris 15 euro. Anmälan till kansliet senast tisdag 22.8 tfn 09-2340 7400 kl. 9-14.

Södra svenska

JOHANNESKYRKAN, Högbergsg. 12
 www.helsingforsforsamlingar.fi/södrasvenska
SÖ 20.8. kl. 12 Högmässa Dahlqvist, Löfman. Förbönsämnen mottas.
Ti 22.8. kl. 19 Mässa med förbön Dahlqvist, Löfman. Tesserering i Hörnan efter gudstjänsten.

Tomas

TOMAS KYRKA, Rönnevägen 16
Söndag 20.8.kl.11.00 Högm.(N)Widell,Böckerman-Peitsalo
BERGHÄLLSGÅRDEN, Suonigatan 7
Söndag 20.8.kl.13.00 Högm.(N)Widell, Böckerman-Peitsalo

Helsingfors prosteri

Församlingarnas samtalstjänst i södra Finland dejourerar varje kväll kl.21-24 tfn 10072 i Nyl.1 teleområde och 0800-19072 i övriga teleområden. Ring när

Du behöver tala med någon!
Radio Dei 89 Mhz (HTV 101,9 Mhz) Lö 10 Country Gospel. Redaktör: Kjell Ewalds. Repris Ti kl.23. Sö 10 Stadens Ljus ett program om tro hopp och kärlek bland asfaltgator, höghus och neonljus. Redaktör Kjell Ewalds. Repris Ti kl.23.30. Programmet produceras av Leif Fredriksson. "Stadens Ljus" kan också avlyssnas via prosteriets hemsida om Du har tillgång till Real Player, adressen som nedan.
Rekreationsdagar på Svartholmen 5-7.9

För Dig som har el har haft psykisk ohälsa ordnas rekreationsdagar på Svartholmen. Man kommer dit med turbot som går från Edesvikens strand. Dagens tema är "Natures läkande inverkan" och som ledare fungerar Kristina Jansson-Saarela. I dagarna deltar bl.a. psykoterapeut Monica Halinen och Carola Timper. Holmen är känd för sina fina naturstigar, sin goda mat och det finns möjlighet till bastu. Morgon- och aftonandakter hör till holmens program. Inkvarteringen sker i moderna två personer rum (lakan o handduk medtages). Avgiften 25 euro inkluderar bätresor, måltider, inkvartering o försäkring. Anmälan göres till Kristina Jansson-Saarela t 09 2340 2540 el Sympatis kansli t 5885308. Båten avgår från Edesviken tisdag kl. 17.30, ankomst till Svartholmen kl. 17.45. Avfärden sker torsdag kl. 15.40 från Svartholmen, ankomst till Edesviken kl. 16. Vid anmälan ges närmare uppgifter om program och hur man kommer till Edesviken. Eventuellt ordnas gemensam transport. **VÄLKOMMEN!** Arr. Mentalvårdsarbetet vid centralen för gemensamt församlingsarbete i Helsingfors.

Utfärd till Åbo to 28.9. Besök på Sjöcentret Forum Marinum och i Åbo Domkyrka. I priset 25 euro ingår bussresa (handikappvänlig buss) Helsingfors-Åbo tur-retur, lunch med kaffe på Forum Marinum, Restaurant Daphne samt guidning i Åbo. Start från Helsingfors, Paavo Nurmi statyn kl. 10 (Pukkilan liikenne) och ankomst tillbaka till Helsingfors ca kl. 19. **VÄLKOMMEN!** Arr. Centralen för gemensamt församlingsarbete/handikappdiakonin vid Helsingfors kyrkliga samfällighet. **Höstens Keswick 19-21.10** i Andreakyrkan, Högbergsgatan 22. Talare: Runar Eldebo från Sverige. Tema: "Hela mitt liv!". Mera info senare. Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

Deutsche Kirche

So 20.8. 11.00. Uhr Gottesdienst (H.-M. Röker)
- 18.00 ab Uhr Musik zur Nacht der Künste

Domprosteriet

Borgå

To 17.8. kl. 20 Musik i Lilla kyrkan, Scola Sancti Henrici. Inträde 5/3 euro.
SÖ 20.8. kl. 10 Gudstjänst i Emsalö kapell, Lindgård, Hokkanen. **kl. 12** högmässa med konfirmation i Mariagården, Gammelbacka, Salminen, Lindgård, Hokkanen, Helenelund, koralkör. **kl. 18** Mässa i sommarkvällen i Lilla kyrkan, af Hällström, Helenelund.
Ti 22.8. kl. 10-14 Café Ankaret öppet igen tisdagar till torsdagar
Rekreationsdagar 23-24.8 för närståendevärdare, anmälan diakoniarbetare Lemberg 040-512 5082
 www.borgaforsamlingar.fi

Lapträsk

To 17 kl 9.30 skolgudstjänst i kyrkan, ljusständning och välsignelse av skolbarn. Åberg,

Insidan

Busk. Alla välkomna!
- kl 13 andakt i Servicehusets matsal och kl 14.45 på Tallmogården.
SÖ 20 kl 12 Gudstjänst i kyrkan, Åberg, Pentti.

Liljendal

SÖ 20.8. kl. 10 Högmässa i kyrkan (Djupsjöbacka, Aitokari)
- kl. 12 Högmässa i Andreaskapellet (Djupsjöbacka, Aitokari)

Lovisa

SÖ 20.8. kl 12.00 Högmässa i Valkom kyrka Junell, Wiksten-Rönnbacka. Kollekt: Prosteriekassan. Kyrkbuss, kyrkkaffe.
Ti 22.8. kl 13.00 Sista Sommarcafé i församlingsgården, Obsplatsen! Junell, Carlström

Pernå

SÖ 20.8. kl. 10.00 Högmässa i kyrkan, Rolf Steffansson, Rita Bergman.
On 23.8 Pastorskansliet och ekonomikansliet stängda.
Eftisarna börjar v. 34.
Fr 25.8. kl. 10.00-12.00 Kyrkoby vuxen-barngrupp i Prästgården.
Må 28.8. kl. 18.00 Födelsedagskonsert i Pernå kyrka. Biljetter 10 euro, till förmån för Pernå Krigsveteraner, Agricola-Sällskapet i Pernå rf, Pernå Marthor rf och musikverksamheten i Pernå.

Sibbo

SIBBO KYRKA: Lö kl 19.30 musikafton, Kyrkans Ungdoms blåsare, ledare Harry Kronqvist, "Stockholmskvartetten", solosång. **Sö kl 12** högm Katja Korpi, Lars Wikström. **To kl 21 24.8** Aftonstämning och orgeltoner Lars Wikström.
Servicehemmet Linda: Sö kl 14 gudstj, nattv. Helene Liljeström, Wikström.

Mellersta Nylands prosteri

Esbo

11 sön e pingst, to. 12 högmäs-
Esbo domkyrka kl. 12 högmäs-
 sa. Lindgård, Malmgren.
Olars kyrka kl. 10.30 högmäs-
 sa. Lindqvist, Andersson.
Esbovikens kyrka kl. 14 högmässa med konfirmation. Thilman, Lindqvist, Malmgren, Andersson.
To 17.8 Karabacka kapell kl. 13-15. Sommarsamling. Thilman.
De vackraste sommarsalmer-na. 28.8. kl. 18 i Kalajärvi kapell. Träskbacka, Andersson.
Välsignelse av förstklassister: Fre 18.8. kl.8.30 i Esbovikens kyrka; **fre 18.8. kl.9.30** i Hagalunds kyrka; **må 21.8. kl.9.30** i Mattby kapell; **ti 22.8. kl.18.30** i Esbo domkyrka samt **ons 23.8. kl.18.00** i Köklax kapell. Alla etor får en egen Bibel för barn.
Ny barnkör "KÖRFLAX" i nya Köklax kapell (Handelsbacken 1) som övar på tisdagar kl. 17-17.45. Från förskola till klass 4. Ledare Eva Andersson tfn 040 5311043. Världspremiärövning den 19 september!
Retreat på Noan i höst. 29.9-1.10.2006. Retreatledare kaplan Elsa Tenhonen, Ekenäs. Tema: "Hos Dig är livets källa". Pris: 70 euro. Anmälningar till 80503211, senast 22.9.

Grankulla

SÖ 20.8 kl 12 Högmässa, Tonberg-Skogström, Bonacci.
Må 21.8 kl 9-11 Anmälan till höstens klubb i dagklubbens utrymmen, Kontio eller per tel. 51237245 eller per e-post eivor.kontio@evl.fi (namn, födelsedag, adress, församlings-

tillhörighet, föräldrar, telefon, ev. dagmamma + tel.). Fr.o.m. v.36 inleds tvådagarsklubben för 4-5-åringar, vilka samlas måndag och torsdag kl 9-12. Miniklubben för 3-åringar samlas onsdag kl 9.30-11.30 eller kl 13.30-15.30.

On 23.8 Familjeutfärd med Vinga i Helsingfors skärgård, Torsten Sandell, Kauko. Start kl 17 från Hagnäskajen. Picknick, andakt och äventyr på en hemlig utfärdsö. Tillbaka i hamnen ca kl 20.30. Pris: 10 euro/vuxen, 3 euro/barn över 2 år. Ta gärna egen flytväst med, åtminstone åt barnen. Anmälan till pastorskansliet tel. 5123 722.

Mamma-barn gruppens utfärd 29.8 till riksdagen i Helsingfors. Även andra intresserade mammor välkomna med. Christina Gestrin är vår värd. Bussten startar kl 9.30 från stora P-platsen. Tillbaka i Grankulla ca kl 11.45. Anmälan till pastorskansliet tel. 5123 722.

Kyrkslätt

SÖ 20.8. kl. 12 högmässa i Kyrkslätt kyrka, Bo Ekström, Henrico Stewen.
- Kl. 14 gudstjänst i Havskapellet, Obbnäs, Bo Ekström, Henrico Stewen. **Tag identitetsbevis med** som eventuellt bör uppvisas vid porten till Obbnäsområdet.

Tammerfors

SÖ 20.8. Högmässa 10.30 Gamla kyrkan, H Olkinuora, H-M Kohtamäki - Pentikäinen
Diakoniläger i Ilkko 25. - 29.9.2006! Du kan redan anmäla Dig till Essi 050 - 5272290

Vanda

SÖ 20.8 Helsing kyrka S:t Lars kl. 9.30 konfirmation och högmässa - Lucas Snellman, Monica Heikel-Nyberg och Nina Seeck-Saariniemi.
Pensionärsläger må 4-to 7.9 på Holma, Impivaara. Anmälan senast fredag 18.8 till diakoniarbetarna tfn 8306308 eller 8306250.

Raseborgs prosteri

Bromarv

LÖ 19.8. kl. 18.05 orgelkväll i kyrkan med Gunnar Westman m.fl.
SÖ 20.8., 11 Sönd. e. Pingst, kyrkmässa kl.10.00, Guy Jonæson/Gunnar Westman. Kyrkans 25-års jubileum. Kyrkkaffe. Kyrkskjutsar, kontakta tel. 0400-470 285 resp. 244 0310.

Hangö

SÖ 20.8 Välsignelse av årets förstklassister i kyrkan kl. 16, A-S. Nylund, S. Idman m.fl.
SÖ 20.8 Kvällsmässa kl. 18 i Tåktom kapell, A-S. Nylund, S. Idman

Ingå

SÖ 20.8, 11 s efter pingst, **konfirmationsmässa** kl 10 i Ingå kyrka. Storbacka, Iloa, Ahlfors, Gustafsson Burgmann.
 - kl 18 **Barockkonsert** i Ingå kyrka. Petra Aminoff, traversflöjt, Annamari Pöhlö, cembalo och Lauri Pulakka, viola de gamba.

Karis

LÖ 19.8. kl. 18 Orgelkonsert i Karis kyrka med Robert Pauker från Sverige
SÖ 20.8. kl. 10 Högmässa med Erik Wikström, Claus Terlinden

och Niels Burgmann. Kyrkkaffe
Ons 23.8 kl. 13 Svedjahemmets andakt

- kl. 14.15 Villa Rosa andakt
- kl. 17 Gudstjänstförberedelse i församlingshemmet
Verksamheten för små barn startar igen vecka 36.
 Dagklubb för 3 åringar to 9-12
 Dagklubb för 4 och 5 åringar må och ons 9-12
 Förfrågningar och anmälningar riktas till barnledare Hannah Ahlblad tel. 2793036 eller 2793053.
Mamma-barn klubb ti 10-12. Ingen anmälan. Välkomna!

Pojo

SÖ 20.08 kl 10 Gudstjänst i kyrkan. Johan Westerlund, Håkan Lindroos. **To 24.08 kl 18** Kvällsvandring från Fiskars dansbana till kyrkan. Efter aftonandakten i kyrkan bjuder församlingen på kvällste i förs.hemmet. Cecilia ger info och tar emot anmälan senast tisdag 22.08. tel. 050-5624010 el. 2239933. Se www.pojoevl.fi.

Sjundeå

SÖ 20.8. kl 10 Konfirmationsgudstjänt i kyrkan, Eimer Wasström, Svante Forsman

Snappertuna

SÖ 20/8 kl. 18.00 kvällsmässa H. Kivijärvi/ T.Wuorinen samt **Ti. 22/8 kl.10.00-16.00** lägerdag på Ramsdal för pensionärer, anmälan till Tuulikki tel: 040-574 5611.
Obs! Ännu lediga platser till församlingens utfärd till Helsingfors 29.8.2006. Anmälan till kansliet tel; 234 052.

Tenala

SÖ 20.8., 11 Sönd. e. Pingst, gudstjänst kl.13.00, Staffan Söderlund/ Gunnar Westman.

Åbolands prosteri

Houtskär

SÖ 20.8. kl.11 Högmässa, Lars Julin, Kaj Varho.
LÖ 19.8. kl.10-12 Missionsboden öppen.

Nagu

LÖ 19.8. kl 15 Sommarsamling hos Kyllikki och Pelle Rosin på Aspholm, Kjell Granström, Ami Taulio.
- kl 18 konsert i kyrkan, kören Cantus Mercurialis, dir. och org Hannu Wuorela
SÖ 20.8. kl 11 Högmässa i kyrkan, Kjell Granström, Ami Taulio.
- kl 14 finskspråkig gudstjänst i Själv kyrka, Granström, Taulio. **LÖ 26.8. kl 18** "Sjung med oss" i Mattnäs bönehus, Birgitta Sarelin, Kjell Granström.

Åbo

To 17.8. kl. 18 Sångstund på Aurelias bakgård i anslutning till Konstens natt, servering och öppet hus **-kl. 19** Mässa i Skarpskyttekapellet, Lundström **-kl. 20** Gårdscafé för unga vuxna
SÖ 20.8. kl. 12 Högmässa i Skarpskyttekapellet, Lundström, Forsman
Ons 23.8. kl. 13-15 Sommarcafé i Aurelia

Ålands prosteri

Hammarland

SÖ. 20 aug, elfte sö.e. pingst, högmässa kl. 12.00, Gunnevi

Styrström, Carl Micael Dan.
Nattvardsgudstjänst i Ham-margården kl. 13.30.

Jomala

20.8 11. sönd. e pingst kl. 13
Friluftsgudstjänst på Ingbyberget vid utsiktstornet (obs tid och plats!), R Syrén, M Backman. Vid regn i kyrkan samma tid!
On 23.8. kl. 13.30 Nattvardsgudstjänst för äldre i kyrkan

Lemland-Lumparland

SÖ 20.8, 11 Sö efter pingst.
Högmässa kl 11 i St Andreas kyrka, S L Enqvist och Å Kiss. Kollekt: Församlingens barn- och ungdomsarbete.
On 23.8. Nattvardsgudstjänst kl 13.30 i Sveagården, G Styrström och Å Kiss.
To 24.8. Andakt kl 14 i Stiftelsen Hemmet, A Grunér och Å Kiss.

Sund-Vårdö

SÖ 20.8. Högmässa i Sunds kyrka kl.11.00, J. Lindeman, J-A. Sjölund. **Friluftsgudstjänst** kl. 14.00 vid Vargata brygga i Vårdö. Kyrkkaffe i väntsalen. J. Lindeman, J-A. Sjölund. Kyrkkaffe i väntsalen.

Närpes prosteri

Korsnäs

Fre 18/8 kl. 19.00 Sånggudstjänst med Haapsalu församlings blandade kör, dir. Lia Salumäe. Tal av pastor Kari Tynkynen. Aftonandakt Guy Kronqvist.
SÖ 11.00 Högmässa i kyrkan, Guy Kronqvist, Desere Granholm.
On 19.00 Sommarsamling med Petalax församling på Tistronskär, Guy Kronqvist, Göran Särs m.fl. Sångprogram. Avfärd med bussen från församlingshemmet 18.20. Anmälan om deltagande till Guy, 0400-866797, senast tisdag.

Lappfjärd-Kristinestad

19-20.8 Lina Sandell festival Glädjesången
Konserter i Kristinestads kyrka **LÖ 19.8. kl 13** Lisbet Klockars, Jari Tyni, Terhi Niemelä, Marja-Liisa Kiukkunen, Johan Eklöf. Programblad 5 euro.
kl 16 Spelmanskonsert, Suupohjan pelimannit, Tjock spelmanslag, Martti Toivanen. Programblad 5 euro.
kl 19 Hanna Ekola, sångarbröderna från Närpes, Lars Nisula. Programblad 10 euro.
SÖ 20.8 kl 10 Tvåspråkig Högmässa i L:fjärd, Eklöf, Toivanen, Martikainen, kyrkokörerna.
kl 12 Gudstjänst i Krs, Nisula, Martikainen.
kl 14.30 Prosteriets missions-samling på Fridskär, Camilla och Kristian Sjöbacka, afrikansk sång.
kl 15 Ungdomskonsert i Badhusparken med The Road, Raimo Lähteenmaa, Juhani Metsäranta, Henri Haataja, Tom Ingvessgård. Kontri inträde.
kl 18 Gudstjänst i Sideby, Ingvessgård, Martikainen.
Ti 22.8 kl 19 Kvinnogruppen samlas i L:fjärds förs.hem, häfter varje tisdag, nya och gamla välkommen med.

Närpes

Kyrkan 11 sö e pingst 20.8 kl 11 Högmässa.
Fridskär sö 20.8 kl 13 Gudstjänst **kl 14.30** Prosteriets missions-samling.

Pörtom

I dag to kl 20 musik i augustivällden (kyrkan), Pörtoms kyrkokör dir. J-E Nyholm.
Lö kl 19 samling på Fridskär, Staffan & Andrea Holmberg m.fl.

Sö kl 18 (obs!) Högmässa. Lassus, Nyholm. - **Kl 13** gudstjänst på Fridskär (Pörtoms församling), Lassus, Nyholm. Kyrkkaffe. - **Kl 14.30** prosteriets missionsamling (Fridskär), Ringa-Lill Bernas, Chamilla & Krsitian Sjöbacka. afrikansk sång.
To 24.8 kl 20 musik i augustivällden (kyrkan), Harry Sandsten, J-E Nyholm.

Övermark

Fredag 18.8. kl 13 Andakt på Solgårdet med Maj-Len Onditi.
- **kl 15** Alvinahemmet, baptisterna
Söndag 20.8. kl 10 Gudstjänst, Lassus, Nyholm

Korsholms prosteri

Bergö

Sö kl 13 Högmässa, Särs, Lidman

Korsholm

Högmässa sö kl 10 i kyrkan, Kaski, Nordqvist-Källström.
Musik i augustivällden sö 20.8 kl 20.20 i kyrkan med Korsholms kammarorkester, dir R Holmgård, musik av Mozart, Andersén. Andakt, psalm, kollekt.

En Alphakurs inleds måndag 18.9 i Smedsby församlingssgård tillsammans med Smedsby bönhusförening och finska församlingen. Ledare Glenn Kaski och Ingmar Rönn. Information och anmälan: pastorskansliet tel 3560500 eller diakon Febe Westerlund tel 044-3226707.

Kvevlax

Skymningsmusik i kväll torsdag kl 21 i kyrkan. Margareta Nordqvist, sång, Erik Nygård, violin, Rodney Andrén, orgel och piano. Andakt Store. Fritt inträde, kollekt. Servering i klockstapeln.
Högmässa sönd. kl 10, Ingmar Weckström, Andrén, Bälhgäillet med Yngve Lithén som ledare. Efteråt servering i klockstapeln till musik med Bälhgäillet.
Skymningsmusik torsd. 24.8. kl 21 i kyrkan, Korsholms kammarorkester, dir. Rainer Holmgård, sopran Susanne Westerlund. Andakt Store. Fritt inträde, kollekt. Servering i klockstapeln.

Malax

Lö 19.8. Lillegård 10-13. On 17-19.
Sö 20.8. Gudstjänst kl 10. Snellman, Brunell.

Maxmo

"Minns du sången" i kyrkan fre kl.19. Sång: Helge Forsman.
Gudstjänst sö kl 10. Berg, Bäck.

Oravais

Andakter idag to, **Bädden** kl 13.30, **Aftonbo** kl 14.30
Gudstjänst sö kl 12, Berg, Strand.
Sommargudstjänst vid Pärtstugan sö kl 14, Berg, Strand. Sångprogram.
Andakt vid Gullvivan on 14.

Petalax

Sö kl 10 Högmässa, Särs, Lidman
Onsdag kl 19 Samling på Tistriönskar. Särs, Lidman, pensionärskören. Gäst: Kyrkoherde Guy Kronqvist, servering, taxi

Replot

Gudstjänst i Replot sö kl 13. Ingmar Weckström, Johan Heikkilä. Obs tiden!

Solf

Högmässa sönd. kl. 10, Björklund, Brunell.
Väffelkalas onsd. 24.8 kl. 18 i fh för församlingsfaddrar och deras fadderfamiljer samt 4-åringar med föräldrar och syskon.

Vasa

TREFALDIGHETSKYRKAN
Högmässa sö kl 13 Henry Byskata, Karolin Wargh. Direkt-sänds i Radio Vasa 99.5 MHz. Psalmer: 322, 427, 175, 553, 422:1,5-7.
Dagklubbarna startar v 34 (21.8). Finns lediga platser. Obs nyhet! **Språkdusch** Vasaespl. 3E tis. o fre. kl 9-12.
Små och Stora startar v. 35 (29.8)
Obs nyhet! **Engelskspråkig Family-club**, Vasaespl. 3E torsdags udda v. kl 9.30-11.
Söndagsskolan startar v 35 (3.9). Se närmare annons i Vasa-bladet! Kontakta Anette Byskata för mera information tfn 044-4808 350 el 3261 350.

Barnkören Glädjeklangen, startar v 34 on 23.8 kl 17 i Gerby församlingshem, dir. Mikael Heikius, tfn 044-4808 330.
Knattemusiken, startar v 36 ti 5.9 kl 15.30 på Vasaespl. 3E, kl 18 i Dragnäsbackes kyrka, ledare Monika Lindvik tfn 050-5414 748.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Gudstjänst sö kl 10 Jarkko Willman, Siw Ryde-Höckert.
SUNDOM KYRKA
Högmässa sö kl 10 Gunnar Särs, Karolin Wargh.

Pedersöre prosteri

Esse

Fr 13.30 Andakt i Esselunden.
Lö 20 Ungdomssamling i förs.stugan. "Rippitträff".
Sö 10 Högmässa, Granlund.
Ti 19 Ruth och Bob i förs.stugan.
Prosteriets dag för psykiskt handikappade 25.8 kl 10.30-15 i Purmo. Anmälan senast 22.8 till diakonissan, tfn 050-4672595.
www.pedersoreprosteri.fi

Jakobstad

To 20 Musik i sommarkvällen i kyrkan, Frantz, Sandstedt-Granvik.
Sö 12 Högmässa i kyrkan, pred. Åstrand, lit. Krokfors, Frantz.
14 Friluftsgudstjänst vid Knarrtorp, Piriö, Åstrand, Frantz.
14.30 Gemenskapsdag på Hällsand. 19 Kvällsamling. Arr: Fokus
Ti 13 "Kvar i stan" i FC.

Jeppo

Sö 20.8. kl 10 Högmässa HHN, Klingenberg, Lönnqvist.
- **kl 12** Finsk högmässa HHN, Klingenberg, Lönnqvist.
To 24.8. kl 10-16 Prosteriets gemenskapsdag på Tankar. Anmäl till Pedersöre kyrkl.sambf 7858111 må 21.8.
Arrangörerna för Missionslägret tackar alla som på olika sätt hjälpt till under lägret!

Karleby

Sö kl 10 Högmässa i sockenkyrkan, Stenberg, Ahlskog, rad. 96.7 MHz. **Kl 10** Högmässa på Soldatskär, Sebastian Widjeskog, Koponen, kyrkkaffe, buss.

Larsmo

To 17.8 kl. 14.00 Nattvardsmässa i kyrkan, Sjöblom, Frantz. Sång av Sonja Lindfors. Efteråt servering i församlingshemmet.
Sö 20.8 kl. 10.00 Gudstjänst, Lassila, Frantz. Sång av familjen Wiklund. Kyrkvård: Risö, Grev.
Prosteriets gemenskapsdag för psykiskt handikappade i Purmo torsdagen den 24.8. Anmälningar till diakonissan tel. 040 707 4062.

Munsala

Sö 20.8 kl 10 Högmässa (HHN)

i kyrkan, pred. Alf Lönnqvist, lit. Henrik Östman, Tomas Enroth. Intervju med och sång av ungd.led. Maria Cederholm.
Må 21.8 kl 18 Församlingsrådsmöte i Prästgården.
Ons 23.8 kl 19 Rippitträff i församlingshemmet för konfirmerade 2006.

Nedervetil

Andakt med HHN i Myrbo fr. kl. 13 och i servicecentret kl. 14, Store. **Gudstjänst** i Norrby byagård sö. kl 12, Markus Ventin, Anna-Carin Lindbäck-Haals.
Ungdomarnas cykelutfärd till Norrby onsdag kl 19 från fh.
Prosteridag i Purmo för psykiskt handikappade den 25.8. Anmälningar till diakonissan, tel 864 8380.

Nykarleby

To 17.8 kl. 19.00 Musikaften i kyrkan, Ringwall, Diana Häggblom tvårfliöt
Sö 20.8 kl. 10.00 Gudstjänst, Sandvik, Edman, Ringwall, Caj och Katarina Nordström trumpet

Pedersöre

Fre 18.30 Augustimötets bönesamling i Kyrkhemmet
Lö 19 Augustimöte i Kyrkhemmet, Sigurd Norrgård, Strängbandet, sång av ungdomar, Jenny Kackur, Näse. Strängbandet övar kl.18.
Sö 10 Högmässa (nattvard) i kyrkan, pred. Häggblom, lit. Erikson, kantor Sandstedt-Granvik
- **19** "Kyrkhemmet 20 år" Augustimötets festkväll i Kyrkhemmet, prosten Kurt Cederberg, St Olofskören, Marguerithe o. Håkan Granvik, ungdomar, Häggblom
Ti 14 Nattvardsgång i Pedersheim, Erikson

Purmo

To 19.30 Nattvardsmässa i Ävist bykyrka, khden.
Fr 20 Ungdomssamling i Lyjo. "Förväntningar".
Sö 10 Högmässa, khden. Särkalkar.
- **14** Tacksägelsefest i Emaus bönehus. 90 år sedan bönehuset invigdes. Medv. Stefan Erikson, khden. Sång av Nina Djupsjöbacka, Strängbandet.
On 13 Andakt på Sisbacka pens.hem. khden.
- **19** Bibel- och bön vid Lyjo.
- **20** Månadssamling i Drängstugan
Fr 25.8. kl 19.30 Förböns- och lovsångskväll i kyrkan. Margareta och Sigurd Norrgård m.fl.
25.8. Prosteriets dag för psykiskt handikappade i Purmo. Anmäl till diakonissan, tfn 050-3219254, senast 22.8.

PÅ GÅNG

Den blandade kammarkören Chorus Sanctæ Cecilie välkomnar nya medlemmar till insjüngning måndagen 28.8 kl. 17 i Berg-hällsgården, Suoniogatan 7. Chorus Sanctæ Cecilie, till vardags Ceciliakören, sjunger under hösten W.A. Mozarts Mässa i C, ett verk som vi uppför i samarbete med Wegelius kammarstråkar. På våren riktar vi blickarna framåt och börjar öva in en profan reper-toar för den resa kören planerar till Slovenien hösten 2007. Till-läggsinformation om kören ger Dag-Ulrik Almqvist, 040-701 8294 eller ordförande Mira Strandberg, 040-559 0909.

Skymningsmusik i Kvevlax kyrka torsdag 17.8 kl 21. I konserten medverkar sopranen Margaretha Nordqvist och violinisten Erik Nygård ackompanjerade av Rodney Andrén. Konsertserien fortsätter 24.8 med sopranen Susanne Westerlund och Korsholms kammarorkester under Rainer Holmgårds ledning. I den sista konserten 31.8 medverkar Anna Maria Böckerman-Peitsalo och Dag-Ulrik Almqvist på orgel och Kvevlax församlingsmanskörd under ledning Per-Erik Häggblom. Konserterna avslutas med aftonandakt, varefter servering i klockstapeln. Inträdet är fritt, frivillig kollekt uppbärs för musikärbetet

RADIO OCH TV

Andrum kl. 6.55

To 17.8 Heidi Jäntti, Sibbo. **Fre 18.8** Tangenttankar. Björn Vikström, Kimito. **Lö 19.8** Sofia Torvalds, Esbo (repris från 23.8.2004) **Må 21.8** Veckans psalm. Sofie Björkren-Näse, Vasa. **Ti 22.8** Marica Enlund, Sibbo. **Ons 23.8** Björn Öhman, Pargas. **To 24.8** Mikael Lidman, Nykarleby.

Morgonandakt kl 8.53

To 17.8 Carl-Erik Sahlberg, Stockholm (repris från 18.6.2004). **Fre 18.8** Carl-Erik Sahlberg, Stockholm (repris från 19.6.2004). **Lö 19.8** Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok Helga Hund i Egypten. **Må 21.8** Antero Puotiniemi, Helsingfors. **Ti 22.8** Elsa Tenhonen, Ekenäs. **Ons 23.8** Gita Lindgren, Dalsbruk (repris från 14.7.2005) . **To 24.8** Tomas Kle-mets, Vörå.

Aftonandakt kl 19.20

To 17.8 Tomas Klemets, Vörå.
Fre 18.8 Elsa Tenhonen, Ekenäs.
Lö 19.8 Ett ord inför helgen. Nykarleby kyrka. **Sö 20.8** Kal-leletider. Textläsare: Elsa Tenhonen och Staffan Söderlund (repris från 24.8.2003) **Må 21.8** Lucas Snellman, Vanda (repris från 26.8.2005) **Ti 22.8** Kyrkans Ungdoms musiktradition. Harry Kronqvist, Nedervetil. **Ons 23.8** Nanna Rosengård, Helsingfors. **To 24.8** Antero Puotiniemi, Helsingfors.

Gudstjänst kl 13.03

Sö 20.8 Gudstjänst med Nykarleby församling. Predikant: Lars-Johan Sandvik. Liturg: Mats Edman. Organist och kantor: Magdalena Ringwall. Musik: Caj och Katarina Nordström, trumpet. Psalmer: 426:1-3, 407, 209, 406, 298:3-4.

DAGENS ORD

Telefonandakten Dagens Ord dygnet runt tfn 0600 92550. Avgiften för hela samtalet är 49 cent + lsa. Andakterna byts ut varannan dag.

To 17.8 Ralf Sandin, Korsholm. **Fr 18.8** o. **lö 19.8** Staffan Söderlund, Tenala. **Sö 20.8** o. **må 21.8**. Ann-Sofi Bäck, Maxmo. **Ti 22.8** o. **on 23.8** Boris Salo, Nykarleby. **To 24.8** Jan-Erik Sandström, Purmo.

AKTUELLT I MEDIA

Hilka Olkinuora är höstens första gäst i SALT.

SALT: Orka

Inkommande söndag 20.8 kl. 17:45 inleds höstens säsong av programmet SALT. Programledare är **Maria Sundblom** och gäst **Hilka Olkinuora**.

Aldrig har vi jobbat så lite som nu, men aldrig har vi heller varit så trötta. Aldrig har vi haft så mycket tid med våra barn, men aldrig har vi känt oss så otillräckliga. Aldrig har vi haft så mycket möjligheter, men aldrig har vi heller känt oss så bundna. Vad ska vi göra? Hon är inget orakel och inte heller någon trollpacka. Men hon är präst, har fostrat åtta barn och har själv sprungit rakt in i väggen. Hilka Olkinuora kan ha en aning.

I höst sänds 13 nya avsnitt av SALT söndagar kl 17:15 i FST och TV1. Mera om programmet på webbplatsen <http://tro.yle.fi/>

Kyrkstöten om kyrkan

Inför biskopsvalet presenterar Kyrkstöten kyrkan som institution. **Johnny Holmberg** har gjort den 6-delade serien som sänds i Radio Vega veckorna 34, 35 och 36.

Hur uppstod den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Varför blev det just den lutherska trosvarianten som etablerades i vårt land? I seriens första program hör vi åsikter av "mannen på gatan" och möter kyrkohistorikern **Lars Schmidt**.

Del 1/6 sänds tisdag 22.8 kl. 18.30

Vem styr kyrkan i Finland och vem har makten?

Hur kommer den enskilda medlemmen i lutherska kyrkan till tals? Vi hör stiftsdekanen **Gunnar Grönblom** och vicehäradshövding **Kaj Rosendahl**.

Del 2/6. sänds torsdag 24. 8 kl.18.30

Hur är det att vara anställd inom kyrkan?

Varför saknas fasta arbetstider för de "andliga" tjänsterna? Församlingsprästen **Heidi Jäntti**, pensionerade ungdomsarbetsbetaren **Anna-Lisa Nyström** och ordförande för kantor-organistförbundet **Mikael Helenelund** diskuterar med Johnny Holmberg.

Del 3/6.sänds tisdag 29.8 kl.18.30

Synen på pengar och ekonomi inom kyrkan

Är kyrkan rik på riktigt? Hur beräknas kyrkoskatten? Medverkande: stiftsdekanen Gunnar Grönblom och direktor **Robert Lemberg**. Redaktör: Johnny Holmberg.

Del 4/6. sänds torsdag 31.8 kl. 18.40

Hur mycket har kyrkan förändrats sedan starten?

Vi hör direktorn för Kyrkans central för det svenska arbetet, Robert Lemberg. Redaktör: Johnny Holmberg.

Del 5/6 sänds tisdag 5.9 kl. 18.30

Kyrkans utmaningar inför framtiden.

Medverkande är författaren och debattören **Paul von Martens**, kyrkoherde **Rolf Steffansson**, pensionerade ungdomsarbetsbetaren Anna-Lisa Nyström och församlingsprästen Heidi Jäntti.

Del 6/6 sänds torsdag 7.9 kl.18.30

LEDIGA TJÄNSTER

Hej!
Har du blivit utan studieplats eller vill du hålla ett mellanår?
Vi behöver en

hjälpredare 19 h/v

till **Lukas församlings fritidshem** Tallkotten, i Södra Haga, så fort som möjligt. Om du är glad, tycker om barn, nya utmaningar och där ingen dag är den andra lik kanske du vill komma och jobba till vårt lilla och mysiga eftis. Kontakta Anne-Marie Martikainen, 050-409 0601, för mera information.

Annonsera i Kyrkpressen!

Du når oss på:
(09) 612 615 41 & (06) 347 0608 och 050 329 4444
Eller skicka e-post till annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

Kyrkpressen

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam ung journalist önskar hyra etta el. liten tvåa i Helsingfors. 050-306 1977/Heidi.

Skötsam, rökfri ÅA stud. önskar hyra etta el. liten tvåa i centrala Åbo. Tfn 050-3519367.

I Nykarleby ö.h. mormorsstuga el. likn. Tfn 050-373 0847.

Skötsam, rökfri stud.önskar hyra etta i H:fors eller Esbo. Ring Charlott 040-732 5941.

Familj m. hund söker förm. bostad i södra Finland. Tfn 041-491 0707, 044-916 6371.

Skötsam, rökfri Hanken-stud. vill hyra etta i centrala Helsingfors Matias 050-527 4938.

Skötsam socionomstud. söker etta i Åbo centr. Tfn 040-826 8438.

BARNSKÖTARE

Vi söker en pålitlig och snäll person som på dagtid (t.ex. pensionär) kunde hjälpa oss att ta hand om vår flickbaby (3 mån) i Esbo/Stensvik, 1-2 ggr/vecka. Ring: 040-587 2828.

KÖPES

Köpes familjebostad i Eira, Ulrikasborg el. Brunnsparken området. Vänligen ring 040-555 6315.

2-barns familj önskar köpa charmigt hus eller tomt i strandmiljö i Ö-nyland. O.S.A. till tel 050-555 44 99.

TILL SALU

Etta, 28 m², på Drumsö. Bra skick, ledig. 105.000 euro. Tfn 050-571 0599.

UTBILDNING

EFÖ

Strandgatan 21-22
65100 VASA

tfn: (06) 317 4913
fax: (06) 312 4072
info@efo.fi

www.efo.fi

- Österbottens mysigaste skola!

Ännu finns möjligheten att studera i en mångkulturell och trivsamt miljö. Vi har lediga studieplatser på följande linjer:

- Datalinjen
- Musiklinjen
- Re-kreativa linjen

Du kan ansöka till Efo direkt på vår hemsida eller ringa 040-5797153.

Besök www.efo.fi för mer information.

www.efo.fi

I förändringens tid?

Rainer Haak

Allt förändras – jag också

Liv är förändring, skriver Rainer Haak. Hur kan vi låta förändringen bli ett positivt inslag i våra liv, snarare än ett hot?

Inb 30,80

Björn Ogéus

Kartbok för vilsna själar

– att hitta vägen vidare
Det är aldrig försent att välja en ny inriktning i livet. Det finns en karta för varje vilsen själ. Den kan vara svårast, men den är finns alltid i närheten.

Inb 25,80

Rune Imberg (red.)

Talet om korset – Guds kraft

Till hundraårsminnet av Bo Giertz födelse utkommer denna biografi om den klarsynte biskopen och författaren till *Stengrunden*.

Inb 38,70

 fontana
M • E • D • I • A

Bangatan 29 A tfn (09) 6126 150
00120 Helsingfors fax (09) 6126 1555
www.fontanamedia.fi bokhandel@fontanamedia.fi

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby

Kurser och fortbildning

Konst och hantverk
Hantverk för barn, 7-9.9, Ann Jonasson
Grundkurs i färglära – i lappteknik, 29.9-1.10, Sinikka Häggman
Relationer och kommunikation
Ruskaresa för par till Rokua, 22-24.9, Vivian o Boris Salo
Kollegahandledning, 25-27.9, Stefan Forsén
Parrelation som resurs – inte börda, 29.9-1.10, Kerstin o Lars-Henrik Höglund, Vivian o Boris Salo
Om stress – och om konsten att Slappna Upp, 27-28.10, Ulf Lundberg, Stockholm
Theraplay, grundkurs, 27-29.10, Lotta Lassenius-Panula
Att använda blyfotsdockan, 9-11.11, Gy Kaustell

Bibel, tro och själavård
Ashram, 22-24.9, Inremissionshemmet i Larsmo
Höstoas, 29.9-1.10, Karleby
Tyst retreat, 20-22.10, Pörkenäs
”Vila vid lugna vatten”, 24-26.11, Merilä
Helg av gemenskap och enskildhet för mammor
Akademiska kurser
Allmän teologi cum laude 2006-2007, samarbete med ÅA och EFÖ
-Inledande seminarium 6-7.10, Vasa
-Predikan i historia och nutid 24-25.11, Nykarleby
-Väckelsen i Österbotten, 9-10.2, Vasa
-Kyrka och folk
-Avslutande seminarium, 4-5.5, Nykarleby

Anmälan och info:
Tel. 05-7650400
kurskansat@krtok.eu
www.krtok.eu

Kurser 06

Höststart med ...

terminssamlingar!

Inspiration och diskussion för dig som arbetar i församlingen eller är frivilligarbetare, för lärare, förskol- och dagispersonal! Kom med och sparka igång höstens arbete.

Arrangörer: Kyrkans central för det svenska arbetet, Fontana Media och lokalförsamlingarna. Finska Missionssällskapet, Slef Media och Kyrkans utlandshjälp medverkar.

29.8	Nykarleby församlingshem
30.8	Kvelax församlingshem
31.8	Närpes församlingshem
4.9	Pargas församlingshem
5.9	Mariehamn, S:t Mårtensgården
7.9	Sibbo församlingshem
11.9	Grankulla församlingshem
12.9	Hangö församlingshem

Program

För församlingsanställda:

- 9.00 Mässa
- 9.30 Kaffe
- 10.00 Kyrkans tradition i vår tid
- 11.00 Kyrkans framtid ur det regionala perspektivet
- 12.00 Lunch
- 13.00 Diskussion och info i grupper

För allmänheten:

- 14.00–18.00 Materialutställning och försäljning

OB! Tiden i Pargas och Mariehamn: terminssamlingen börjar kl. 10 och slutar kl. 17.

På varje ort kan du bl.a. bekanta dig med höstens nya böcker. Fontana Media dukar upp ett digert bokbord för alla fr.o.m. kl. 14.

En gemenskap i men ändå utanför världen

I Valamo är alla i Guds tjänst

Text & foto: Stig Kankkonen

Receptions- och informationsdisken är för många turister inkörsporten till Nya Valamo kloster. Intressant nog inledde ärkemandrit Sergei sin bana bakom den. I dag leder han hela klostret och dess verksamhet. För honom och brödraskapet är Nya Valamo ett kall, ett hem och en uppgift och en värld utanför världen.

Då ärkemandrit Sergei för nio år sedan inledde sitt arbete som förman för Nya Valamo kloster i Heinävesi bestod brödraskapet av sammanlagt sex personer. I dag kan han med glädje och tacksamhet konstatera att gemenskapen består av nio munkar och två noviser. Ytterligare tre noviser är aktuella.

– Vi har i detta nu fyra prästmunkar och två munkdiakoner. Alla med olika bakgrund. En är bagarmästare och konditor, en annan är skådespelare, en tredje är ljudexpert, en fjärde har jordbrukarutbildning, en femte har merkantil utbildning, en sjätte är livsmedelsexpert och så vidare, berättar ärkemandrit Sergei.

I mån av möjligheter försöker man i klostret fördela arbetsuppgifterna så att de kunskaper och färdigheter som bröderna skaffat sig – som ärkemandrit Sergei uttrycker det – ”i världen” skall komma till användning.

– Ibland går det, ibland går det inte, konstaterar ärkemandrit Sergei.

Guds vilja gäller

Faktum är att de som väljer att följa kallelsen att lämna världen och gå in i klostergemenskapen samtidigt också väljer att underkasta sig Guds vilja, vilket konkret för en novis och munk bland annat innebär att underkasta sig klosterordningen.

– Alla som känt kallelsen och blivit noviser blir inte munkar. En del återvänder till världen, berättar ärkemandrit Sergei.

– Klosterlöftet, celibatet och lydnadslöftet är det som för en del blir oöverkomliga hinder för att bli munk.

Det som enligt ärkemandrit Sergei gör att det kanske är speciellt svårt i

Arkemandrit Sergei ser sitt uppdrag som ledare för nya Valamo som ett lydnadsuppdrag han fått av Gud.

Finland att bli munk är att det finns endast ett enda kloster, alltså Nya Valamo.

– Eftersom reglerna varierar kraftigt från kloster till kloster och alla har sin egen ordning finns det i länder med många kloster alternativa möjligheter. Men så är det alltså inte hos oss. Den som inte kan leva med vår ordning och på våra villkor har ingensans att gå.

Det centrala i lydnadslöftet är total lydnad mot Gud och Hans vilja. Till den lydnaden hör att utföra de arbetsuppgifter som klostrets förman tilldelar var och en av munkarna och noviserna.

Började som ”portier”

Att utföra lydnadsarbetet är inte alltid lätt. Det vet ärkemandrit Sergei av egen erfarenhet. Hans lydnadsarbete bestod i tre år av att betjäna klosterturisterna som ”portier”.

– I synnerhet i början var det allt annat än lätt, konstaterar han.

– Det var ju för att i stillhet få koncentrera mig på bön och på att tjäna Gud som jag hade valt att lämna världen och gå i kloster och inte för att ta hand om turister. Jag bad också ett par gånger om att bli befriad från uppdraget, men blev det inte.

Den mindre tilltalande lydnadsuppgiften visade sig i alla fall bli en Guds tjänst och det mycket konkret.

– En dag gick det upp för mig att min lydnad bestod i att möta och behandla varje besökare som vore

det Kristus själv som kom till oss. Den insikten gav mitt lydnadsarbete djup mening och gjorde det mycket värdefullt, berättar ärkemandrit Sergei.

För nio år sedan skedde något som ärkemandrit Sergei inte kunnat föreställa sig där han hade stått vid receptions- och informationsdisken: han blev av brödraskapet vald till förman för Nya Valamo. Också det uppdraget ser han som ett lydnadsarbete.

– Jag kunde gå in också i det nya lydnadsarbetet i visshet om att den som Gud ger ett uppdrag, den ger han också krafter att utföra uppdraget, konstaterar ärkemandrit Sergei.

Många uppgifter

Den som eventuellt tror att ledarskapet för ett kloster endast är ett andligt ledarskap tror fel. Arkemandrit Sergei understryker att ledarskapet naturligtvis först och främst är ett andligt ledarskap, men det innebär också mycket annat.

– Att vara förman för Valamo innebär många intressanta och svåra utmaningar, som inte minst har att göra med att helheten består av två helt olika gemenskaper, dels brödraskapet med sina regler och dels de anställda med sina regler, förklarar ärkemandrit Sergei.

– För att ta ett exempel. För brödraskapet finns ingen egentlig arbetstid medan arbetstiden är noga reglerad för alla anställda.

Trots olikheterna ser ärkemandrit Sergei i alla fall hela Valamo som en enda

familj, som förenas av en anda av ständig bön och gudstjänst i olika former. Att få leva i en sådan värld är enligt honom ett privilegium, som förstärks av de regelbundna stunderna i kyrkan.

– Brödraskapets dag inleds klockan sex med en morgongudstjänst som pågår mellan en och en och en halv timme. Efter det går var och en till sina tilldelade uppgifter, som alltså är lydnadsuppgifter och ett sätt att tjäna Gud.

– Lunchen är en ritualmåltid som brödraskapet avnjuter tillsammans. Den inleds med bön och maten välsignas. Efter lunchen går var och en igen till sitt arbete. Klockan 13 hålls sommartid bön i gamla kyrkan. Den är inte obligatorisk för hela brödraskapet. Efter arbetsdagens slut hålls kvällsgudstjänst klockan 18.

Krävande företag

Det är stunderna i bön och gudstjänst och möjligheterna att ofta vara i kyrkan som gör att ärkemandrit Sergei betecknar sig som privilegierad.

Som förman för klostret fylls hans dag i alla fall av mångahanda praktiska uppgifter omfattande allt från representation till beslut i större och mindre praktiska frågor. Han leder ju förutom ett brödraskap också ett företag som sysselsätter ett femtiotal personer.

Klostrets ekonomiska verksamhet står i dag på två ben. Den överlägset största inkomstkällan är turismen och en annan, mycket blygsammare, utgörs av vinproduktionen.

På klostrets ägor, som omfattar 300 hektar odlad jord och 50 hektar skog, finns tusentals och åter tusentals vinbärsbuskar som står för råvaran, som förädlas i egna anläggningar.

– Vinförsäljningen har överträffat våra förväntningar och den tillsammans med turisterna, som uppgår till cirka 160 000 per år, kan man säga att vi, Gud ske lov, har ekonomin under kontroll, berättar ärkemandrit Sergei.

Då ärkemandrit Sergei blev vald till förman för Valamo sade han i en intervju att det blir paus med bygandet och att han satsar på det andliga. Det senare har han gjort, men det förra gick inte riktigt som planerat.

– Under mina nio år har vi haft byggprojekt efter byggprojekt, konstaterar han med ett leende.

– Just nu håller vi på att färdigställa en tillbyggnad av konferens- och museiutrymmen. För att kunna ta emot fler konferensdeltagare blir det väl aktuellt att också bygga ut inkvarteringsutrymmena.

– Det ena ger hela tiden den andra.

Till Guds förfogande

Så har det varit hittills och så här ser det ut just nu. Hur framtiden ser ut för ärkemandrit Sergei och för klostret Nya Valamo återstår att se. Framtiden är ingenting som klostrets förman planerar för mer än det absolut praktiskt nödvändiga.

– Jag och brödraskapet står till Guds förfogande, så det är Han som bestämmer över vår framtid, konstaterar ärkemandrit Sergei.

Kyrkan och de tjänster inför Gud som

Turismen är av stor betydelse för Valamo klostrets ekonomi och i klosterbutiken är utbudet omfattande, från bland annat ikoner och samovarer till karameller, cd-skivor, ljus och böcker.

munkarna där dagligen utför är det centrum kring vilket klosterlivet kretsar.

De senaste åren har byggnadsarbetena på nya Valamo avlöst varandra.

Trots byggnadsarbetena karaktäriseras Valamo ett lugn som känns nästan gudomligt.

Kp frågor – biskopskan

Biskopen är framför allt en andlig ledare. Till biskopens viktigaste uppgifter hör att övervaka att prästerna följer den kristna läran.

1. Vad innebär det för dig att all lära i kyrkan skall "prövas och bedömas enligt Guds heliga Ord" (KO 1:1)?

2. Ser du utmaningar på det här området?

Idag är biskopen en massmedial portalfigur. Hon eller han måste alltid ha något att säga, vare sig det gäller plötsliga naturkatastrofer, präster som betar sig dåligt eller något annat.

3. Vilka erfarenheter har du av massmedier eller av att handskas med massmedier?

4. Många journalister känner dåligt till frågor som har att göra med det andliga och kyrkliga livet. De behöver kunskap om kyrkliga frågor. Hur ser din massmediala strategi ut?

Att vara biskop är som att vara VD för ett stort företag. För att verksamheten skall löpa måste de anställda må bra. Undersökningar visar att församlingarna är arbetsplatser där det förekommer mer mobbing och konflikter än på arbetsplatser i gemen.

5. Hur har du tänkt förbättra det andliga och det administrativa klimatet i Borgå stift?

6. Kommer du att prästviga kvinnor?

7. Kommer du att ordna särvingningar för präster som motsätter sig kvinnliga präster?

Ina Antell

Gustav Björkstrand

1. Citatet härstammar från de lutherska bekännelseskrifterna (Konkordieformeln). Frågan är helt central eftersom Ordet skapar kyrkan, bygger upp församlingen och väcker tron. Det innebär att Bibeln innehåller allt vi kan veta och behöver veta om Gud och frälsningen. Därför måste all lära prövas och bedömas utifrån Ordet och inte utifrån vad vi just idag anser vara rätt.

Tyvärr är Bibeln inte en uppslagsbok där vi genom ett enkelt bibelord får svar på alla frågor. Bibeln måste läsas i sitt sammanhang och utifrån Kristus som Bibelns kärna och stjärna. På etikens område är kärleksbudet det centrala. Allt måste sättas in i detta stora sammanhang. Vi behöver gemensamt inom kyrkan öppet diskutera frågorna för att komma fram till det riktiga svaret. Biskoparna har här en central roll.

2. Utmaningarna är utan tvekan stora. Vi har en tendens att välja ut det konkreta bibelord som överensstämmer med vår egen uppfattning i stället för att fråga efter hela bibelns budskap. Också här behövs en ödmjuk lyhördhet för Skriften och för varandra och en respekt för de svar vi kommer fram till. Det är viktigt att biskopen klart skiljer mellan självavvärdande samtal och den juridiska process det är fråga om när man prövar om någon har avfallit från den rätta läran.

3. Efter att ha fungerat som minister, riksdagsman, universitetsrektor och rektorsrådets ordförande har jag fått en mångsidig, god erfarenhet av massmedia och en stor vana att ha nästan daglig kontakt med dem. Frågor jag gett svar på eller kommenterat har varit av de mest skiftande slag och ofta kommit helt oväntat.

4. Kyrkan har rätt nyligen godkänt en massmedial strategi med titeln *En kommunikativ kyrka*. Det är viktigt att tillämpa den och att med hjälp av de sakkunniga inom kyrkan, stiftet och församlingarna regelbundet och kritiskt granska hur den fungerar. Biskopen bör ha en öppen kommunikation med massmedierna, stå till tjänst med information och fakta och se till att fakta finns tillgängliga för intresserade. Det är viktigt att beakta att massmedia har en kritisk och inte bara en informativ uppgift. Kyrkpressens roll är central, men också dagspressen, TV och radio är viktiga. Nätkommunikationens roll blir allt viktigare.

5. Här skulle jag utan tvekan ha stor hjälp av erfarenheterna från samhällslivets olika områden. Inom Åbo Akademi hade vi ett stort projekt, *Må bra vid Åbo Akademi*, som vi systematiskt försökte förverkliga. Det visade sig vara viktigt att man fick en klar bild av den faktiska situationen, kunde skapa en öppen atmosfär så att kritiken fick rum och vågade ta itu med de svåra frågorna.

Ett *Må bra* i Borgå stift-projekt kunde förverkligas. Jag skulle börja med att höra olika parter, både anställda och förtroendevalda. Samtalet skulle gälla både andliga och administrativa frågor. Det kunde kompletteras med en mer allsidig kartläggning med hjälp av sakkunniga. Sedan skulle konkreta handlingsplaner utformas och arbetet med att genomföra dem vidta. En kontinuerlig uppföljning och utvärdering är viktigt. Om projektet genomförs i öppenhet, förtroende och med ett betonat av det gemensamma inte minst på det andliga området kan projektet klart bidra till att avlägsna en del problem och stärka gemenskapen inom stiftet.

När det gäller specifikt det andliga klimatet tycker jag att det är viktigt att föra öppna samtal med t.ex. dem som inte kan acceptera kvinnor som präster för att man skall kunna minimera konfliktsituationer och underlätta det nödvändiga samarbetet.

6. Ja

7. Nej

didaternas svarar

Tommi Puustinen

Martin Fagerudd

1. Bibeln är rättesnöret. Bibeln utgör traditionsgrunden och utgångspunkten för den kristna lärans traditionslinje. Men kyrkolagen definierar inte hur man skall bedöma och pröva enligt Guds ord. Det gör bekännelseskrifterna i den meningen att de definierar kärnan i Bibeln. För mig betyder det att fastän kyrkan inte har antagit någon officiell tolkningsmodell för Bibeln, innehåller bekännelseskrifterna indirekt ett slags modell. Allt det som är viktigt står i samband med läran om Kristus. Det betyder att Kristus är i centrum i Guds Ord och utgångspunkten för läran. För mig är Kristus den högsta principen för tolkningen av Gud ord. Därför har inte alla bibelställen samma värde varken ur lärans synvinkel eller på basen av bekännelseskrifterna. Det finns centrala och perifera frågor ur lärans synvinkel.

2. Själva bibeltolkningen är kyrkans största utmaning eftersom åsiktsskillnaderna i den frågan utgör grunden för kyrkans största frågor. Det är synnerligen viktigt att kyrkan fortsättningsvis diskuterar och utvecklar sin bibeltolkning.

3. Jag har erfarenheter av massmedier ända sedan början av mitt prästarbete. Det hänför sig speciellt till de tider jag fungerade som tf kyrkoherde, både i Ingå och Borgå. Bland de första erfarenheterna är mediernas reaktioner t.ex. på tidigare försök till beslut att öppna prästämbetet för kvinnor. De senaste erfarenheterna hänför sig till frågor gällande domkyrkoförsamlingens verksamhet och ekonomi, samt naturligtvis branden i domkyrkan och dess återuppbyggnad, liksom domprostvalet, biskopsvalet och olika intervjuer angående kyrkans etiska inställning.

4. Biskopen, liksom åtminstone varje kyrkoherde, behöver en särskild kommunikations- och mediastrategi. Det finns några huvudpunkter som jag anser centrala, såsom tillgänglighet, ett kommunikativt arbetssätt, genomskinlighet när det gäller motivationsgrunden för olika beslut. Samtidigt anser jag att det är av synnerligen stort värde att få goda och personliga kontakter till media och mediavärlden. Sådana kontakter hjälper mig att utveckla ett tillgängligt, informativt och exakt språk. Kyrkans kommunikationsstrategi 2004-2010 har jag använt som inspirationsgrund för utvecklandet av mediestrategin.

5. Det är ett faktum att arbetsklimatet är föremålet för ständigt återkommande undersökningar som den s.k. kyrkobaro metern. Arbetsklimatet står i direkt relation till hurdan roll ledaren har och till arbetskulturen. Man kunde säga att ett dåligt arbetsklimat är främst ett ledarproblem och kräver också en undersökning av arbetskulturen. Arbetskulturen är till sin natur mycket individualistiskt inriktad bland kyrkans anställda. Det har sina orsaker kanske främst i bristen på gemensamma regler, utvecklingsprocesser och gemensamma målsättningar.

Förbättringar måste ske genom personalvård, utbildning och arbetshandledning. Den kanske inte minsta delen av målgruppen för utbildningsarbetet är kyrkoherdarna och utvecklingen av deras ledarskap. Församlingarnas arbetslag behöver också utvecklas, även på samarbetets område. När det gäller personalvård har Borgå stift redan en personalvårdsgrupp. Genom den verkar också biskopen och definierar en strategi för dess arbete, liksom för utbildningen. Kyrkans kommunikationsstrategi 2004-2010 ger god utgångspunkt för utvecklandet av personalvård.

6. Ja

7. Nej

Anders Laxell

1. Man kan inte föreställa sig kyrkan utan Bibeln. I den möter vi budskapet om Guds speciella uppenbarelse i Jesus Kristus och om det som han gjorde för oss människor. Bibeln ger också otaliga exempel på människors upplevelser av Gud och det heliga. Dessa är inte enhetliga. I det centrala, det som gäller Kristus, bör kyrkan vara fast. När det gäller uttryck för tro och helighetsupplevelser finns det idag som då stora variationer. I praktiken betyder det en stor frihet, men en frihet under ansvar – vi skall pröva allt och hålla fast vid det goda – det som är i överensstämmelse med evangeliet.

2. Som jag ser det finns det två diken att falla i. Det ena är att tro att det sista ordet i kristen tro är sagt i Bibeln – att Guds tilltal genom den heliga Anden skulle ha upphört. Det andra är att tro att det är bara idag som gäller och så bygga på en helt ny grund. Utmaningen är att samtidigt bygga på den fasta grunden Kristus och ständigt fråga vad tro, hopp och kärlek betyder i dagens värld. Här behövs ett ärligt öppet samtal i vår kyrka.

3. I ett flera decennier långt ledarskapsuppdrag i kyrkan har det naturligtvis funnits både lätta och svåra frågor där massmedierna har visat sitt intresse. Mina erfarenheter är överlag positiva, även när det har gällt konfliktsituationer, och sådana har jag verkligen fått uppleva. Reportrar är i regel professionella och jag har mötts med respekt när jag har varit professionell. En reporter skall ha näsa för när den som intervjuas försöker slingra sig eller dölja något väsentligt. Det är därför av yttersta vikt att själv vara enkel, klar och redig. Man måste inte heller alltid veta allt.

4. Huvudansvaret för journalisternas utbildning och kunnande finns naturligtvis hos utbildningsanstalterna och arbetsgivarna. Kyrkans egna specialspråk, t.ex. titlar och inte alltid lättförståeliga förvaltning är förståeligt nog en svår uppgift. I väldigt många fall använder vi onödigt krångliga ord. Det som inte kan uttryckas enkelt kanske inte alls borde sägas. Kyrkan kan göra två saker: 1. Vinnlägga sig om ett enkelt språk, 2. Erbjuda journalister faktamaterial och ev. kortkurser i kyrkliga ord och begrepp.

5. För att kunna få en förändring måste vi först inse att församlingen är en arbetsplats. Om arbetslagen ser sig som en familj eller en "miniförsamling" kommer det in sådana element som gör det svårare att hantera konflikter av olika slag. Det behövs alltså professionalism. Församlingens anställda är i regel specialister på sitt område, med det ansvar, men också "revirförsvar" som detta för med sig. Det är ändå inte en omöjlig uppgift att fungera tillsammans. Vi behöver komma samman, inte bara enligt yrkesgrupp, utan olika yrkeskategorier tillsammans och berätta hur det verkligen känns. Kyrkoherdarna bör ännu mera och kontinuerligt skolas i ledarfrågor och då speciellt i konflikthantering. På olika nivåer måste ledarna se till att beslut som gäller medarbetare inte bara är lagliga, den legala aspekten, utan även upplevs berättigade, den legitima aspekten. Vi har tyvärr haft en beslutskultur där den senare aspekten ofta har förbigåtts och då blir det svårt för den enskilda att acceptera de beslut som fattas.

6. Ja

7. Nej

Ina Antell

Helene Liljeström

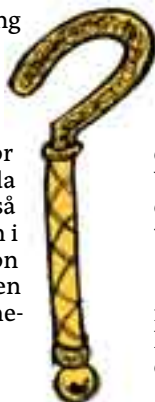
1. Vår kyrkas lära bygger på Bibelns grund. Antalet kristna kyrkor och samfund med olika teologisk syn är stort, trots att alla säger sig följa Guds ord. Bibelns ord kan tydligen tolkas på olika sätt. Ingen människa äger hela sanningen om livet och om Gud. Vi får ana Guds storhet och inse vår mänskliga begränsning när det gäller sanningen om allsmäktig Gud. Vår kyrkas lära har formats under århundraden genom tolkningar av Bibelns budskap. Förkunnelsen skall ske i enlighet med Bibeln och bekännelseskrifterna. En teologiskt utbildad person, som blir godkänd för prästvigning, lovar förvalta prästämbetet "rätt och troget i enlighet med Guds ord och vår kyrkas bekännelse". Trohet förutsätts i uppdraget, och biskopen bedömer om prästkandidaten har de förutsättningar som behövs. Vanligen har prästkandidaten gedigen teologisk utbildning, när biskopens och domkapitlets prövning tar vid. Biskopens uppgift att övervaka prästerna i lärofrågor, kan inte ses som ett "polisuppdrag". Prästerna arbetar med biskopens förtroende, och det kan bli aktuellt att ingripa endast om problem uppstår eller klagomål framförs. Detta har enligt min bedömning varit sällsynt i vårt stift.

2. Utmaningarna i detta sammanhang handlar om att det inte alltid är lätt att se var gränsen går mellan okonventionell tolkning och oacceptabel avvikelse från kyrkans lära. Vi måste vara beredda att föra ett öppet samtal och våga ställa kritiska frågor, också om tro och lära. Detta sker i de teologiska fakulteterna, men det bör också finnas rum för kritisk granskning inom ramen för prästernas arbete. Att bedöma när någon har överskridit gränsen kräver stor vishet.

3. Jag ser massmedierna som viktiga samarbetspartners, som har till uppgift att informera, analysera och kritiskt granska viktiga frågor i kyrka och samhälle. Personligen har jag mest positiva erfarenheter av mediakontakter. Jag har ofta ombetts ge kommentarer eller delta i debatter i aktuella frågor. Endast ett par gånger har jag upplevt att mina uttalanden har förvrängts innehållsmässigt. Jag tror att det är viktigt att vara lugn och inte förhastad sig när man har med massmedia att göra. Journalisterna vill naturligtvis också själva göra ett bra jobb, och det är bäst när man kan samarbeta, så att lyssnaren/läsaren får en så riktig uppfattning som möjligt.

4. Okunskap och missförstånd från journalisternas sida har nog ibland lett till missvisande rapportering om kyrkliga frågor. Jag tror att vi i kyrkan mera borde gå in för att i förväg informera om aktuella frågor eller planer. Så skall man enligt kyrkoordningen göra i församlingarna. Men det är lika viktigt när det gäller stiftet. Det kunde vara bra att också i kyrkliga sammanhang oftare självmant informera eller inbjuda till presskonferenser. Det gäller att informera journalisterna på ett sätt som är begripligt för den som kanske inte har förhandskunskaper i kyrkliga frågor eller kyrkans språk.

5. Personalvården bör prioriteras i vårt stift genom en systematisk satsning på fortbildning, självvård, handledning, utvecklingssamtal, konsult hjälp och arbetslagsutveckling. Personalen bör ha möjlighet att påverka sina egna arbetsuppgifter, eftersom detta lockar fram de personliga resurserna. Utvecklandet av teamarbetet inverkar också positivt på arbetet. Tillsammans är vi mer än summan av arbetslagets medlemmar. Jag tror att vi borde införa ett par obligatoriska utbildningsdagar för alla anställda varje år. Ett öppnare samtalsklimat, där olika åsikter tolereras, skulle också påverka trivseln bland de anställda. Den kontinuerligt växande byråkratin i kyrkan har jag varit med om att lyfta upp till diskussion genom en motion till stiftsfullmäktige/ kyrkomötet. Livet i församlingarna blir lidande av den växande administrativa börda som främst kyrkoherdarna och ekonomiska bär.

6. Ja

7. Nej

Ina Antell

Henrik Perret

1. Kyrkans förkunnelse och undervisning (explicatio = utläggning) skall vara klart biblisk. Förkunnelsens centrum och "ansikte" skall vara Kristus. Frälsningsfrågan skall alltid vara huvudperspektivet.

När det gäller tillämpningen (applicatio) skall kyrkan vara "försiktigare". Vi människor kan behöva tid. Gud har tålmod med oss, för Han vill att ingen ska gå förlorad utan alla omvända sig, skriver Petrus. Detta är en av biskopens viktigaste uppgifter (Apg. 20:28). Arbetsredskapen är i första hand bön, samtal och undervisning, i sista hand annat.

Biskopen får inte bli någon "åsiktspolis", som kväver det andliga och teologiska samtalet. Man skall få fråga, överväga, och brottas, också med det heliga. Mera samtal behövs, vi talar kanske för mycket, men samtalar för litet.

2. Ja! Ofta en känsla av att allt är gångbart, utan att det har en teologisk förankring. Man undviker att tala om "känsliga" frågor. Jag tror att oklarheten i hög grad är ett resultat av den teologiska utbildningen. Kyrkan bör ta ett större ansvar för prästutbildningen. Mera apologetik, vi måste lära oss att ge skäl för vår tro!

3. Ordspråket "som man ropar i skogen får man svar" är en av grundprinciperna. Man måste vara tydlig och klar, och också kunna säga "jag vet inte". En biskop skall inte uttala sig innan han satt sig in i vad saken gäller (t.ex. i konflikter o.dyl.). Erfarenheter: nyligen en diskussion "bakom kulisserna" (med Yle), goda erfarenheter av att bli hörd... Om man ställer krav på sig själv, kan man också ställa krav på andra. Professionella journalister är lyhörda, populisterna lär man sig känna igen, och kan säga nej tack till sådana.

4. Det brister i informationen. De olika aktörerna i stiftet vet inte vad de andra sysslar med. En genomtänkt informationsstrategi är en av grundpelarna. Informationen måste förbättras. Vi borde i högre grad kunna spela bollen till Kyrkpressen. Vi bör satsa på att KCSA har kvalificerat folk – inte bara för och helt nya i gamet. Inte utbyta, utan utbilda, fortbilda, stöda och ge resurser åt dem vi har. Vi måste prioritera: vad vill vi göra, vad behövs? Vi bör satsa mera på internet – dagens generation lever på nätet.

Viktigt att fråga: till vad ska vi använda TV och radio? Formen (mediet) får inte betonas på innehållets bekostnad. Balans mellan information och upplevelse – kommunikation är både och.

5. Kyrkan måste bli enklare. Vi måste minska byråkratin, vi har en för tung förvaltning. Mera synergi, präster och anställda måste friställas till att möta människor, inte drunkna i papper! Irritation kan bero på bristande insyn. Delat ledarskap, öppenhet, påverkan!

Personalfrågorna måste prioriteras. Biskopen måste ta i uppenbara missförhållanden. Svåra frågor får inte sopas under mattan – man måste ha mod och vilja att handla. Viktigt att församlingens anställda och frivilliga medarbetare trivs. Genom samtal, bön och uppmuntran, vid behov också genom att ingripa. Gott omdöme, takt och hänsyn, teamarbete behövs.

Satsa på delat ledarskap, och våga ge ledaransvar åt unga!
Vi behöver en andlig förnyelse, en klar vision och goda inspiratörer. Kyrkan måste inse att vi har ett paradigmskifte på gång, kyrkan är inte längre en institution som rullar vidare av egen kraft. Vi behöver också nya strukturer, som mera tar fasta på närhet, omsorg, växelverkan, gemenskap. Och som sagt: tillräckligt enkelt, och kristet!

6. Nej

7. Ja

Henric Schmidt

1. För mig är det en självklarhet att all lära bör provas och bedömas enligt Guds heliga Ord. Därför finns kyrkan och därför har jag en gång prästvigt. Jag tror på budskapet och vill vara troget det. Att denna paragraf i KO aktualiseras så ofta hänger samman med att någon/några upplever att kyrkan genom sin strävan efter demokratiskt beslutsfattande har kört över dem. Frågan om bibelsyn och demokrati upplevs, helt naturligt, som motsatser. Därför behövs det dialog och tydligare spelregler för att vi skall kunna gå vidare.

2. Utmaningen är att kunna och våga föra en dialog! Såsom läget är idag blir det ofta ett antingen eller, där ingen känner att de har fått framföra sin åsikt.

3. Jag tror alltid på en saklig information. Vi måste möta journalisten/media som medmänniskor, beredda att informera och förkunna om det behövs. Vi bör alltid vara till hands då det behövs också fast det kan finnas risker till att bli missförstådd ibland. Personligen har jag enbart positiva erfarenheter av massmedia. Jag kontaktas rätt ofta. Ibland feltolkad och besviken men också ibland glad över att man "hört" mera än jag har sagt.

4. Min massmediala strategi gör jag gärna upp med mina medarbetare. När det gäller dåligt "pålästa" journalister är vår uppgift att informera, men det är också en kritik mot oss som kyrka över att vi har misslyckats att föra fram de värden och normer som vårt samhälle trots allt är byggt på.

För egen del kunde jag tänka mig att man från stiftets sida regelbundet, mera organiserat, skulle informera media om vad som händer och sker. Jag kunde också tänka mig "biskopens frågestund" i radio el. dyl. OM det finns intresse!?

5. Jag tror att biskopen i högre grad bör ha en funktion som "lagledare". Biskopen bör vara beredd att ta ansvar men också dela på ansvaret! Också stiftsfullmäktiges ställning och fullmakter bör bli tydligare. När det gäller de lokala församlingarnas problem tror jag att vi måste våga "lyfta katten på bordet". Med en lång erfarenhet av församlingsarbete, som förtroendevald, präst, kyrkoherde och kontraktsprost har jag under åren sett hur dåligt många anställda mår. Idag tystas problemen ner så lätt för att vi inte vågar gå in i en konfrontation med verkligheten!

6. Ja

7. Nej

Bo-Göran Åstrand

1. För mig innebär det att kyrkans lära och liv i alla avseenden skall bedömas i ljuset av vad Jesus Kristus sade och gjorde. Kristus själv är det centrum som allt utgår ifrån. Det betyder att Bibelns texter skall förstås utifrån ett Kristus-perspektiv. Det går inte att bara läsa lösryckta bibelord, de måste placeras in och förstås utgående från vad de har att säga om Guds huvudärende – frälsningen i Jesus Kristus.

Eftersom Jesus var både sann Gud och sann människa, kan man säga att allt som lärs, sägs och görs i kyrkan skall befrämja både ett tillitsfullt förhållande till Gud och ett sant mänskligt liv i tjänst för andra. En sund kristen förkunnelse skall förmedla evangelium på ett relevant sätt för dagens människor i deras livssituation.

2. Den stora utmaningen för kyrkan är att våga finnas här och nu för att förmedla evangeliets befriande kraft. Om kyrkan stiger ur nuet har den bara lärosatserna kvar. Om kyrkan glömmer sin tidlösa kallelse att förmedla Guds kärlek och nåd är den endast en moralens väktare. Det är då evangelium och nutid förenas som kyrkan är ett levande samfund.

3. Mina erfarenheter av massmedia har jag fått bl.a. genom mitt arbete i det ekumeniska organet Kristliga radioutskottet, i redaktionsrådet inom ansvarsområdet för massmedier på KCSA, i överläggningar kring kyrkans radio- och TV-arbete, och i församlingen som informationsansvarig. Min erfarenhet är att öppenhet, saklighet och information är viktig i kontakten med massmedia. Kyrkan har rätt att förvänta sig en saklig och tillförlitlig rapportering men måste också respektera massmediernas egen integritet. Massmedierna är nyhetsförmedlare, inte förkunnare.

4. Min mediastrategi bygger på den gemensamma strategi som vår kyrka har antagit och som betonar hur viktigt det är att kyrkan lever i dialog med sin omgivning. Jag skulle särskilt betona informationen till kyrkans medlemmar och mediaskolningen för kyrkans anställda. Jag skulle också understöda utvecklandet av nya, interaktiva kommunikationsformer för att på ett tidsenligt sätt nå framför allt den unga generationen.

5. Jag skulle se den andliga mångfalden i stiftet som en tillgång, men samtidigt arbeta på att formulera gemensamma mål och hålla framme det som förenar oss. Jag skulle befrämja en personalpolitik som ger kyrkans anställda lika värde oberoende av uppgift. Det är viktigt att de anställda som jämställda får verka i en miljö med klart uttalade, gemensamma mål. Oberoende av om man predikar, spelar eller sköter fastigheter är den gemensamma uppgiften att tjäna Gud och medmänniskorna. Jag skulle också prioritera personalvården, skolningen och arbetshandledningen mycket högt för att möjliggöra ett arbetsklimat som präglas av kreativitet och samarbete.

Beträffande administrationen skulle jag i samråd med församlingarna söka efter lösningar som antingen består i större administrativa enheter eller ett utökat samarbete för att underlätta utbyte av tjänster och samanskaffningar.

6. Ja

7. Nej

Presentation

Djupdykning
i Symenons
källa

Symenon, kallad "den nya teologen", levde 949-1022 och hör till den ortodoxa kyrkans främsta teologer. Hans hymner om delaktigheten i det gudomliga genom Guds Sons människoblivande ges nu ut i översättning av **Olof Andrén** (Artos förlag 2006) under titeln *Ljusets källa*. Symenon är en nyupptäckt också på protestantiskt håll och presenteras entusiastiskt i förordet av **Peter Halldorf**: "Symenon var en andlig revolutionär som vittnar om vad som är möjligt när en människa reservationslöst upplåter sitt liv för den Helige Ande." (KF)

Handbok för
vandrare

Pilgrimsvandringarens handbok, **Hans-Erik Lindströms** *Pilgrims-liv* (Verbum 2005) ger en god introduktion till vandringens mening, historia och innehåll och praktiska detaljer från ränsel till kompass.

Pilgrimsvandringar förekommer i flere kulturer och religioner. I kristen tappning hör vandring och meditation ihop. Vandraren är en sökare som för tillfället lagt åt sidan vardagens enahanda för att koncentrera sig på det inre livet samtidigt som kroppen får sin fysiska träning.

Små böcker att ha i fickan är *Lilla pilgrimboken*, som är en kortare variant av handboken, och *Ord för vandrare*, som innehåller pilgrimsmeditationer, också dessa skrivna av Hans-Erik Lindström. (KF)

Syrisk kulturgärning
i svensk förort

Svante Lundgren

I invandratäta Hallunda i södra Stockholm sitter en 37-årig assyrier och gör en viktig kulturgärning. Han har sett till att det för första gången finns böcker för barn på syriska. Samtidigt förnyar han detta språk på ett sätt som kan vara historiskt. Och nu har han gett ut en roman på svenska om folk mordet på assyrier.

Besim Aydin är fyra barns pappa som arbetar på IKEA. Idag är han en viktig kulturell förnyare inom sin befolkningsgrupp, assyrierna eller syrianerna. När han slogs av att det inte fanns någon egentlig barnlitteratur på hans eget språk beslöt han att fylla tomrummet.

– Hittills har jag gett ut två egna barnböcker och tre översättningar. En av översättningarna är Pippi Långstrump, berättar han. *Fiffi Dugurwoyariho* heter hon på syriska. Aydin har också utgett en samling folksagor på svenska.

Det värdefulla med allt detta är inte bara att det skapas barnlitteratur för en ny publik. Det som kan bli av större betydelse för framtiden är vad Aydin gör med språket. Assyrierna / syrianerna har ett eget språk, syriska eller ara-

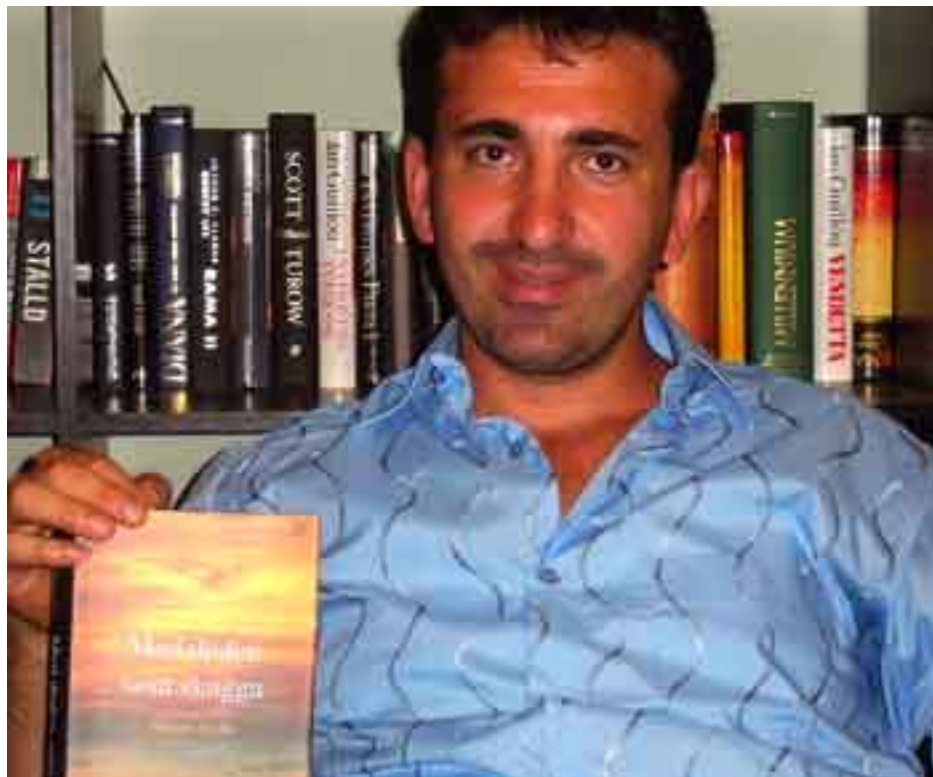
meiska. Den syriska som de talar till vardags är ett dialektalt folkspråk kallat *turoyo* efter det område i sydöstra Turkiet som är deras ursprung, Tur Abdin. I gudstjänsten används däremot klassisk syriska som helt kan förstås endast av prästerna och diakonerna. Folkspråket har hittills endast varit ett talspråk, inte ett skriftspråk.

Nytt skriftspråk

Det som **Besim Aydin** nu gör är revolutionerande. Som en ny Agricola skapar han ett nytt skriftspråk. Hans syriska böcker är nämligen skrivna på folkspråket. Men han har samtidigt "tvättat" språket. *Turoyo* har genom århundraden upptagit en mängd lånord framför allt från turkiska och kurdiska. Dessa tar Aydin nu bort och ersätter med syriska ord från det klassiska språket.

Man kan alltså säga att han skapar en syntes av folkspråket och den klassiska syriskan, något som kan sägas slå två flugor i samma smäll: folk får för första gången böcker på det språk de talar samtidigt som detta nya tvättade språk gör dem mer förtrogna med den klassiska syriskan vilket på sikt kan göra det lättare för dem att också ta till sig gudstjänstens liturgi.

– De assyriska hemspråkslärarna har varit entusiastiska över detta. Det kan däremot inte sägas om alla andra. Det finns ett motstånd mot nymodigheter i alla sammanhang, säger Aydin.

Besim Aydin har vid sidan om arbetet på IKEA skrivit barnböcker på syriska och gett ut en roman på svenska om folk mordet på assyrier i början av 1900-talet.

Det bortglömda
folk mordet

Besim Aydins senaste verk är också det historiskt. För första gången finns nu en roman om det ottomanska folk mordet på assyrier, en händelse som de själva kallar Seyfo, Svärdets år. I uppslagsverken hittar man inte detta ord, däremot kan det stå någon rad i anslutning till det armeniska folk mordet om att också andra kristna minoriteter än armenierna drabbades. I god konkurrens med vissa andra är nog Seyfo det verkligt bortglömda folk mordet.

Aydin jobbade i flera år

med sin roman. Han reste till Turkiet och talade med gamla assyrier. Flera år gick till att samla material.

– Själva skrivandet gick på tio månader, men sedan följde ännu två år av språklig bearbetning tillsammans med två personer med svenska som modersmål, säger han.

Det var alltså fråga om en lång och grundlig process, men så är författaren också nöjd med slutresultatet. Han erbjöd romanen till Bonniers och flera andra förlag, men de tackade nej. Han har därför gett ut den på sitt eget förlag.

Och det är inte slut med

idéerna än. Långt därifrån. **Besim Aydin** har nya barnboksprojekt på gång. Han har också beslutat att skriva en uppföljare till sin roman. Och efter det planerar han en roman om en flicka som invandrar till Sverige och försöker skapa sig en framtid i sitt nya land. Hans drivkraft är det behov han ser. Syriska böcker har hittills varit tjocka böcker för vuxna skrivna på klassisk syriska. Tack var **Besim Aydin** är det inte längre så. Och vi svensktalande kan vara glada över att han också skriver på svenska. Kanske Seyfo nu är ett aningen mindre bortglömt folk mord.

Stark roman om folk mord

BOK Besim Aydin: Med döden som skugga. Arjovi Förlag 2006

Omskakande historiska händelser ger upphov till litteratur. De som själva upplevt händelserna har, efter att ha fått viss distans till det skedda, ett behov av att vittna, att berätta för andra, inte minst för kommande generationer. När det gäller t.ex. Förintelsen finns det många böcker, vissa skrivna av överlevande, andra baserade på deras berättelser. Det ottomanska folk mordet på armenier och andra kristna minoriteter har däremot inte gett upphov till många böcker. Den mest berömda, **Franz Werfels** roman *De fyrtio dagarna på Musa Dagh* (1933), skrevs av en utomstående som inte själv var med.

Orsaken till frånvaron av böcker om detta 1900-ta-

lets första folk mord är den kultur av tystnad som rått. I Turkiet var det förbjudet att tala om dessa händelser, men i exil vittnade många armenier. När det gäller de övriga kristna folkgrupperna som drabbades har de länge känt uppgivenhet inför sin historia: "detta har hänt också oss, men ingen pratar om det". Tystnaden har dock brutits efter att många assyrier / syrianer flyttat till andra länder. Framför allt har det under senare år skrivits en hel del faktaböcker. Den i USA bosatta assyriern **Rosie Malek-Yonan** utgav ifjol romanen *The Crimson Field* som handlar om massakrerna på assyrierna i Urmia i Iran. **Besim Aydins** svenska roman är den första på något som helst språk som handlar om det som hände assyrierna i den turkiska provinsen Tur Abdin.

Bokens huvudperson är pojken Benjamin. Då hans hemby Zaz 1914 råkar ut för en förödande massaker utförd av muslimska kurder kommer han ifrån sina föräldrar och får försöka klara sig så gott han kan under de kaotiska förhållanden som råder. Han genomlider svåra tider då han tvingas arbeta som slav och då han på grund av hänsynslöst utnyttjande drabbas av undernäring. Men han möter också kurder och muslimer som tar avstånd från slakten på de kristna och som hjälper honom. Han växer och mognar under tiden, i början av boken är han ett lekande barn, i slutet en ung man som varit tvungen att bli vuxen trots låg ålder. Som en röd tråd går hans längtan efter sina föräldrar.

En bok om ett folk mord är självfallet ingen munter läsning. Benjamin blir

vittne till många grymma händelser. Allt han ser är sådant som hände i verkligheten, inget är uppdyktat. Ibland blir det kanske ändå lite för mycket av grymheter. Men långa stycken av boken handlar om vänskap, hjältemod och den dagliga strävan att bygga upp livet igen. De som var med under folk mordet har berättat om under och mirakel som ägde rum. Också i boken kommer det eld från ovan, jungfru Maria visar sig och Benjamin får besöka himlen. En mer rationell läsare kan ta det här som magisk realism.

Bokens Benjamin är en fiktiv person, men det han får vara med om är allt sådant som hände under massakrerna i Tur Abdin. Många bipersoner som figurerar i boken har funnits i verkligheten. De kristna i Tur Abdin kallas i boken su-

roye. Det låter klumpigt i en svensk roman, men författaren har med detta ordval velat undvika att stöta sig med någondera sidan i benämningsskonflikten mellan dem som kallar sig assyrier och dem som kallar sig syrianer. *Suryoye* är ett namn som bägge parter accepterar.

Det här är en stark och välskriven roman. Man sugns med i händelseförloppet och vill absolut få veta hur det går för Benjamin. Samtidigt ligger bokens främsta förtjänst i att den berättar en historia som hittills mest förmedlats muntligt och som är i det närmaste totalt okänd för utomstående.

Besim Aydin har skrivit en bra och viktig bok som förtjänar många läsare.

Svante Lundgren

(Boken kan beställas från förlaget: Arjovi-f@hotmail.com)

Kulturnytt

Syskonen Wallén på Orgelnatt och aria

Äpplet faller inte långt ... är temat för kvällens konsert i serien Orgelnatt och aria i Esbo domkyrka. Medverkande är syskonen **Ida Wallén**, sopran och **Herman Wallén**, baryton samt **Ilmo Ranta**, piano och **Kari Jerkku**, orgel. På repertoaren finns sånger av **Felix Mendelssohn-Bartholdy**, **Richard Wagner** och **Oskar Merikanto** samt orgelmusik av **Johann Sebastian Bach** och **Carl Philipp Emanuel Bach**.

Temat antyder syskonen Walléns bakgrund, båda föräldrarna, Martti Wallén och Rita Bergman, är musiker. Syskonen har vuxit upp i Tyskland där de också studerat musik och påbörjat var sin karriär inom operamusiken. Herman Wallén är bl.a. engagerad som solist vid Leipzigs opera medan Ida i år uppträtt vid Akademiteatern i München. Båda har också framträtt i Finland och med framgång deltagit i olika sångtävlingar.

Efter kvällens konsert återstår två konserter i den populära sommarserien, nästa torsdagen uppträder **Jorma Hynninen** och vid avslutningskonserten 31.8 sjunger **Tommi Hakala**. (KF)

Tron hemlighet bakom långt liv

Tro och andlighet nämns oftast som orsaken till ett långt liv, visar en amerikansk intervjuundersökning med människor som fyllt 100 år. I undersökningen intervjuades 100 personer som var mellan 100 och 104 år gamla. 23 procent uppgav att det snarare var deras tro än deras gener eller den läkarvård de fått som låg bakom deras långa liv, rapporterar nyhetsbyrån Reuters.

Andra faktorer som citerades var hårt arbete, en hälsosam diet och att leva ett "gott, rent liv".

61 procent av de tillfrågade kunde inte komma på någonting de borde ha gjort mera av i sitt liv, och 78 procent sa att det inte fanns något de borde ha gjort mindre av. 13 procent av de tillfrågade önskade att de rest mera, 9 procent önskade att de arbetat mindre och 6 procent önskade att de haft mer tid för sina familjer. 30 procent tyckte att familjen var det viktigaste de åstadkommit, 20 procent tyckte att det var karriären. (ST)

Förra påvens staty lockar pilgrimer

Pilgrimer trängs vid ett nytt monument för påven Johannes Paulus på hans födelseort Wadowice i Polen. Det vatten som rinner vid monumentets bas samlar pilgrimerna i flaskor, i tron att det bär på helande krafter, skriver nyhetsbyrån AP. Den katolska kyrkan har inte sagt någonting om att vattnet vid monumentet skulle vara heligt, men ända sedan statyn avtäcktes den sista juni har pilgrimerna samlats vid bronsfiguren i naturlig storlek.

Pilgrimer från hela Europa anländer till Wadowice dagligen för att be vid statyn. Många tvättar sina ansikten och händer i vattnet som flödar där. En lokal präst säger att ingen sagt någonting om att vattnet skulle ha läkande krafter. Samtidigt påminner han om att ingenting är omöjligt för den som tror.

– Om vattnet skapar tro kan stora ting hända, menar han. (ST)

Arvsskatten har debatterats ivrigt i tidningsspalterna under den senaste tiden. Innebär den en orättvis dubbelbeskattning eller utgör den en positiv inkomstjämnande faktor? Vi frågade om kyrkan har en åsikt.

– Nej, kyrkan har inte officiellt tagit ställning till arvsskatten, säger informationschef **Varpu Sepälä** vid Kyrkans informationscentral.

– I själva verket har kyrkan inte just alls tagit ställning i skattefrågor. Snarare har den kyrkliga diskussionen handlat om kyrkans egen beskattningsrätt.

Vi frågar

Har kyrkan en åsikt om arvsskatten?

Vore inte den bibliska uppmaningen att ge tionde en bra grund för en kyrklig skattediskussion? Frågan gick till **Heikki Hiilamo**, chef för kyrkans diakoni- och samhällsarbete.

– Personligen är jag av den åsikten att arvsskatten inte skall avlägsnas, säger Hiilamo, som smått förvånad följd med sfp:s argumentering för att slopa arvsskatten.

– T.ex. i USA har man konstaterat att i ett dy-

namiskt samhälle borde människan själv skapa sin egendom. Ärvda pengar bidrar till att upprätthålla ett klassamhälle. Jag är förvånad över att den här diskussionen aktualiseras just nu då människor har så mycket egendom att arvet kanske inte är så livsviktigt för dem.

Men Hiilamo poängterar ändå att arvsbeskattningen inte borde leda till att t.ex. änkor tvingas sälja sina bostäder.

– Gränsen för ett skattefritt arv kunde också vara ganska hög, menar han. (ST)

Allt om världen ur katolsk synvinkel

Letar du efter information om en medeltida mystiker eller biskop? I Catholic Encyclopedia hittar du såväl historiens stora vetenskapsmän, konstnärer och poeter som bortglömda helgon och någon udda indianstam bland vilken man utövat framgångsrik katolsk mission. Här finns också allt det där du inte visste att du ville veta om den katolska kyrkan och dess doktriner.

Det här uppslagsverket, ett av de digraste av sin sort på nätet, publicerades år 1913. Det har funnits på webben sedan år 1995 – i sin ursprungliga form. Det betyder till exempel att den som vill bekanta sig med den lutherska kyrkans verksamhet här hos oss upptäcker att Finland (sedan 1809) är ett storfurstendöme och en provins under Ryssland. Leta alltså inte efter något aktuellt.

Catholic Encyclopedia funderar som ett traditionellt uppslagsverk: välj en bokstav och bläddra fram det du vill läsa om. Ta tid på dig. Du upptäcker snabbt att det finns oändligt mycket i världen som du inte vet någonting om. Som lutheran är det gi-

vetvis skojigt att bläddra fram till det digra kapitlet om lutherdomen och det mycket långa redogörelsen för Martin Luthers liv och irrfärder. Här påpekas till exempel att den lutherska tron på många områden är "långt från harmonisk" och att varje grad av tro förekommer "bland dem". (Till exempel den udda underarten "halvt hedniska lutherska teologer".)

Vad gäller Martin Luther förstår man ju snabbt att det inte kunde bli lyckat det

hela, med den våldsamma pappan, den djupt olyckliga barndomen, depressionerna, tvivlet och den hypokondriska asketismen ... Här finns allt det där som aldrig kom med i skolans religionsbok. Och hur ser sanningen ut? Det kan man inte veta så noga. Men det är alltid lika roligt att läsa om någonting bekant ur en alldeles ny vinkel.

Catholic Encyclopedia hittar man på adressen www.newadvent.org/cathen (ST)

Catholic Encyclopedia är ett av de digraste kristna uppslagsverken på nätet.

Tretton

Min ena dotter har just börjat i högstadiet.

– Tretton. Det här är den värsta tiden i ditt liv. Det blir bättre i gymnasiet, sa jag till henne, stackarn.

Jaja, jag vet att jag är lite negativ nu. Men det är inte lätt att vara tretton. Det är verkligen jobbigt.

För mig var första dagen i högstadiet den dag då alla mina illusioner gick i kras. I vårt lilla lågstadium var jag och mina närmaste vänner vanliga, hyggliga medborgare, inte populära och inte impopulära, alltid godkända och välkomna.

I högstadiet var vi utomjordingar. Vi hade landat på en främmande planet, och invånarna verkade inte vänligt inställda. Skoldagen var ett hinderlopp. Det kändes inte som om man gick säker i korridorerna, även om man alltid kom helskinnad undan. Jag var för spinkig och obetydlig för att bli sexuellt trakasserad av en lite rubbad kille i åttan, men andra blev det. Dagligen.

Ingen vuxen kunde veta någonting om den här världen.

Det kändes som om jag hade fel kläder, såg fel ut, var alltigenom hopplös. Ibland hade jag stora tankar i huvudet, men vågade inte ge svar på tal. Dessutom tog det mig dagar att komma på bra svar på förolämpningar.

Klassföräldrarna ordnade bekymrade möten. Jag satt och slokade bredvid en vänlig mamma som berättade att hennes Mia kommit så bra in i klassen trots att hon var ny. Jag var tyst. Men jag tänkte: snälla vän, ni bor ju i Westend. Mia kan faktiskt förfalska stämpeln på sitt busskort med en mörklila penna.

Slaget var förlorat redan innan det började.

Ändå är jag glad att det var just så. Det finns inte mycket i mitt liv som påverkat mig så mycket som min tid som utomjording. Jag lärde mig iakttä, läsa människors beteende, försvara min integritet. Allra mest lärde jag mig om sann vänskap. Alla borde landa på en främmande planet åtminstone en gång under sina liv.

Sofia Torvalds

SUNT OCH GOTT!

Sunt och gott med lågt GI

Vill du gå ner i vikt, sänka kolesterolhalten och bli piggare? De enkla och läckra recepten i den här boken inspirerar till sund matlagning varje dag!

Inb 13,40

Årstiderna – kokboken

En smart kokbok för dig som gillar att följa säsongerna och vill ha ett smalt och hälsosamt alternativ för alla tillfällen.

Specialpris! Inb 20,-

Ät gott med ViktVaktarna

Snabbblagat, hälsosamt, fantasifullt!

Specialpris! Inb 10,-

Bokpriserna i Fontana Medias sommartävling i KP 25-26 vanns av Christine Börg, Mikael Nyström och Sonja Snellman. Grattis! Rätt svar: A-3, B-5, C-1, D-2, E-4.

I höst får bara pojkar gå i skola.

I motsats till i Finland får bara en bråkdel av flickorna i Afrika utbilda sig.

Utbildning är nyckelordet för att förbättra kvinnornas ställning i utvecklingsländerna. Redan utbildningen av en kvinna för hela bysamfundet framåt, förbättrar dess ekonomi, sysselsättning samt sexual- och preventivupplysning. Då man vill minska svält, sjukdomar, omskärelse av kvinnor och befolkningsexplosionen i utvecklingsländerna är utbildningen den viktigaste faktorn. Kyrkans Utlandshjälp gör ett omfattande och långsiktigt arbete för att förbättra kvinnornas rättigheter i Afrika. Som Finlands största organisation för utvecklingssamarbete har vi resurser och förtroende att på platsen påverka förhållandena. Vi inbjuder dig att stödja detta arbete. Tack.

- Delta i insamlingen på adressen www.afrikannaiset.fi
- Ring tfn 0600 11201 (priset på samtalet är 10,10 € + lna). Du stöder utbildningen av flickor i Afrika
- Stöd regelbundet – begär en broschyr tfn (09) 1802 560

NYHET från Syréns Förlag

Gud i dina händer av Jan-Erik Nyholm

O store Gud, Gud i dina händer, Vi reser hem,
Lugna hamn, En liten stund med Jesus, Herre kär
tag min hand, Bliv kvar hos mig, Var inte rädd, Låt
mig vandra nära dej, O Jesus du som fyller allt i
alla, Lov pris och ära, Det finns djup i Herrens
godhet, Snaran har gått sönder, Mormors klocka,
Litet Preludium i C-dur

CD 20€

Kass. 14,50€

FAGERÖ PAVILJONG

Dragspelsfestivalernas 5-års jubileum söndag kl. 14.00

Ett tiotal dragspelare och musiker

Solister: Gun Korsbäck, Estrid Hjort, Helge Forsman, Harry Holtti, Sven-Erik Syrén, Steelgitarr Peter Nylund

Tal: Max Söderberg

Servering, försäljning av böcker, musik, kort m.m.

Svanbäcksbuss avgår från Jakobstads busstation kl. **9.30**, Nykarleby **9.50**, Munsala Berras **10.00**, Oravais **10.20**, Kerklax Klemetsgårdarna **10.40**, Kvevlax S-markert **10.55**, Vasa busst. **11.10**, Sundom K-markert **11.20**, BBD **11.30** Matrestaurang finns på Fagerö

Bussavgift 15€/pers. Ring **050-301 6598** senast **18.8** till Syrén.

300 st. jubileums Cd skivor delas ut GRATIS från kl 12 så länge varorna räcker. Välkommen!

arr. BB-Teamet

NY BOK UTKOMMIT

Under Himlen

en liten bok om livets mångahanda

Gunilla Sundqvist skriver här om uppväxt, församlingsengagemang, och livet i allmänhet.

Ibland känns allt negativt, ibland positivt och ändå skall livet levas. Alla har vi vår väg att gå och var och en måste vi göra så gott vi kan av livet. När vi gör det bästa kanske vi till slut hamnar rätt.

När vi varit gifta mindre än ett år blev jag sjuk. Konstaterades sjukdomen Multipel Sclerosis (MS).

Det var inte roligt att veta att jag fått en sjukdom jag skulle dras med resten av mitt liv. Mina känslor var i svallning. Tyckte det kändes som om någon dragit bort mattan under fötterna på mig. Jag kommer ihåg blommorna jag fick av goda vänner som ville visa deltagande med mig och min situation. Jag kunde inte uppskatta blommorna, kände det som om de sänt dem till min dödsbädd. Ändå visste jag att det var av omsorg om mig. Jag visste att det går att leva med sjukdomen, men hur? Det svåra var ovissheten. det är det än.

8,00€ Pocket 80 sidor

Dragspelsfestivalernas 5-års jubileums CD

Jag har hört om en stad, De komma från öst och väst, o store Gud, Du har hört om lille Moses, Är det sant som många säger, Tänk när släkt och vänner, Säg känner du det underbara namnet, Källa så klar, Härliga Golgata, O sällhet stor, Sjung hal-leluja, Vi äro kämpar **CD 10,00€**

**Sänd in din beställning till
Sven-Erik Syréns förlag,
Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo,
tfn. 06-345 0190 eller 050-301 6598,
10 d. bet.tid. + porto**

Namn: _____
Tel: _____
Adress: _____